

Zanimanje za Gorenjski sejem je bilo vsak dan večje. To so dokazovale tudi gneče pred blagajnami. — Foto: F. Perdan

Bohinjska cesta bo asfaltirana

Na radovljiški občinski skupščini smo izvedeli, da so predstavniki Cestnega podjetja v Kranju v ponedeljek zagotovili, da bo Bohinjska cesta od Jereke do Stare Fuži-

ne asfaltirana od 10. septembra. Razen tega Cestno podjetje v Kranju zagotavlja, da bo do začetka oktobra izpolnjenega dve tretjine letošnjega plana asfaltiranja cest v

radovljiški občini. Nekatera dela na cestah v radovljiški občini bi sicer že morala biti končana, vendar so se zaradi težav pri spomladanskem krpanju in nekaterih drugih

del zakasnila. V prednostni red asfaltiranja posameznih cest v radovljiški občini sodi tudi cesta Jereka—Stara Fužina. Bohinjci si želijo, da bi bila ta cesta asfaltirana vsaj do 5. oziroma do 6. septembra, ko bo v Bohinju drugo srečanje gorenjskih aktivstov. Na Cestnem podjetju v Kranju so obljubili (tako pravijo na občini), da bodo skušali to cesto asfaltirati do dne, ko bo v Bohinju letošnja osrednja gorenjska proslava v počastitev 25. obletnice osvoboditve.

A. Z.

Stavka

20. avgusta 1936 ob 13.50 je sirena v tovarni Jugoslovanske oznanila kranjskemu delavstvu, da se začne velika stavka. Zajela ni le kranjskih tovarn, marveč vso Slovenijo. Ta korak, ki ga je storil delavski razred na pragu druge svetovne vojne, je imel več vzrokov. Tekstilna industrija predvojne Jugoslavije je bila privilegirana gospodarska dejavnost. Zato ni nič nenavadnega, da se je inozemski kapital prek zastarelih strojnih zmogljivosti začel prelivati tudi k nam. Ob nizkih mezdah (1 do 4 din na uro) in ob dvanajsturnem delavniku so delavci na zastarelih strojih kovali dobičke tujim in domačim industrijalcem.

Danes, po mnogih desetletjih, moramo stavkačim izreči obžalovanje. Ne glede na končni izid stavke moramo priznati, da je bila stavka dobro pripravljena! Pomemben prispevek k njeni trdnosti je dala partija, ki se je prav tedaj razraščala med kranjskim delavstvom.

Da bo podoba izpred desetletij bolj živa, se vrnimo k zgodovinskim dogodkom. Delavci so zasedli tovarne in iz predstavnikov strokovnih organizacij sestavili medstavkovni odbor. Naloga odbora je bila razširiti stavko na vsa kranjska podjetja. Kranjskemu delavstvu so se pridružili delavci v Škofji Loki, v Ljubljani in na Stajerskem. Stavkalo jih je bli-

zu 9000. Vojaštvo in orožništvo sta 16. septembra končala stavko tako, da sta brutalno izgnala iz tovarn stavkajoče.

Tako se je končala kranjska stavka; danes vemo, kako pomembna je bila za osveščanje delavskega razreda. Mnogi med stavkajočimi so kasneje tvorili jedro odpora v dneh okupacije in mnogi so tudi padli.

V vsem pa je neizpodbitna resnica — delavski razred se je osveščal, se je organiziral in vsi, ki so v tej borbi 1936 sodelovali, so bili prepričani ... vsaj po dejanjih bi rekli tako ... da se življenje ne sestoji samo iz tega, kar je že tu, marveč predvsem iz tega, kaj iz njega naredimo ... To pa naj bo luč današnjega dne ...

S. Kalan

2. stran:

1 vprašanje — 3 odgovori. — Odgovarjajo delavci Alpine

3. stran:

Žiri živijo z Alpino

4., 5. stran:

Vitamini in malo škroba — po tržiško

6. stran:

Pšenica za živinsko krmo?

7. stran:

Tiskarstvo na Gorenjskem

11. stran:

Zlata poroka v Kamniku
Grajska pojedina na blejskem gradu

16. stran:

Utopitev v jeseniškem kopaljšču

1 vprašanje 3 odgovori

Kolektiv Alpine v Zireh slavi letos 20. obletnico uvedbe delavskega samoupravljanja, ki pomeni obenem dve desetletji uspehov tega kolektiva. Poiskali smo tri člane prvega delavskega sveta in jih vprašali, kaj mislijo o tako uspešnem razvoju žirovske Alpine.

● Pavel Podobnik: »Takrat, 1950. leta, sem prvič slišal za delavsko samoupravljanje, čeprav sem verjel in upal, da bo enkrat do tega prišlo, saj so morali tudi delavci priti do besede. Če primerjam Alpino pred dvema desetletjema z današnjo, se mi zdi, da vzporejam noč in dan... Danes gre v tovarni v redu. Vedno se dogaja kaj novega. Zares, v tovarni smo veliko naredili, vendar ne samo na področju proizvodnje, ampak tudi pri medsebojnih odnosih v kolektivu. Pri tem je odigrala veliko vlogo ustvarjalnost in volja kolektiva ter zavest, kako pomembna je Alpina za Poljansko dolino in za Ziri.«

● Pavel Kavčič: »Od začetka je bil delavski svet le posvetovalni organ, saj je imelo odločujočo vlogo vodstvo tovarne. Šele potem, ko je dobil delavski svet pravo mesto, smo doumeli, kaj samoupravljanje sploh je. Rekel bi, da je bila to revolucija v malem. Kje so vzroki, da je Alpina tako napredovala? V pridnosti, trdnosti, žilavosti in revolucionarnosti ljudi in okolici, ki morajo imeti sposobno vodstvo ter prenesti medsebojno pošteno kritiko.«

● Polde Erznožnik: »Alpina je za same Ziri in našo dolino osnovna delovna organizacija. Ljudem daje kruh in jim ga ni treba iskati drugje. To in pridnost Žirovcev sta vzrok, da je dosegla Alpina današnjo stopnjo razvilitosti. Žirovci imamo radi svoj kraj, smo domoljubi in želimo, da se kraj razvija. Zato imamo tako radi Alpino.«

Prepričan sem, da ne bomo ostali sredi poti, tu, kjer smo danes. Nisem razočaran nad dejstvi, ki so pred mano. Zakaj? Leta nam dajejo pogum. Tako kot so se uresničila naša upanja pred dvema desetletjema, se morajo tudi današnja, saj niso brez osnove.«

J. Košnjek

Mladina veliko obeta

Senica pri Medvodah. — Mladina je donedavna bila prepuščena samemu sebi. Šele pomoč starejših je pripomogla, da so ustanovili mladinski odbor pri SZDL Ladja-Senica, ki združuje nad 50 mladincev in mladink. Ker so mladinci pokazali največ zanimanja za nogomet, so najprej uredili nogometno igri-

šče. Z organizacijo veselice so dobili nekaj nad 2000 dinarjev čistega dohodka in so kupili opremo za nogometno ekipo, ki tekmuje v sorški ligi.

Mladina je pomagala pri ureditvi novega doma družbenih organizacij. Prepričani so, da bo z otvoritvijo doma delo mladine precej poživljeno, saj bodo odslej lahko

igrali šah, namizni tenis, občasno pa prirejali plesne večere. Na prostoru pred domom imajo namen urediti košarkarsko igrišče in balinšče.

Načrtov torej ne manjka, na mladih Seničanih je torej, da z delom dokažejo sposobnost.

F. R.

Gradijo že tretjo šolo

Pred nedavnim je v radovljiški občini stekla gradnja še tretje osnovne šole. To je osnovna šola na Bledu, ki jo gradi Splošno gradbeno podjetje Projekt iz Kranja. Trenutno torej gradijo v občini osnovne šole v Lescah, Radovljici in na Bledu. Medtem ko bodo dela na leški šoli končana že letos, pa bosta ostali dve šoli gotovi drugo leto.

Kaže pa, da bodo še letos začeli tudi z gradnjo nove osnovne šole v Begunjah. Načrti za to šolo bodo namreč kmalu gotovi. — Za šolo v Bohinjski Bistrici pa pravijo, da bodo morali poiskati drugega izvajalca. Ob razpisu se je namreč za gradnjo te šole prijavilo le Gradbeno podjet-

je Bohinj, ki pa bi šolo lahko zgradilo šele do konca 1972. leta. Znano je, da je občinska skupščina sklenila, da bodo vse šole v občini končane

do konca prihodnjega leta. Zato bodo prihodnji teden razpravljali o novem izvajalcu za gradnjo šole v Bohinjski Bistrici.

A. Z.

Povečanje pokojnin na Hrvaškem

Življenjski stroški na Hrvaškem so se v prvem letošnjem polletju zvišali za več kot 10 odstotkov, dohodki zaposlenih pa za blizu 18 odstotkov. Zato socialno zavarovanje pripravlja zvišanje pokojnin hrvaškim upokojencem za pet odstotkov. Izplačevali naj bi jih od 1. januarja letos.

V Zagrebu pravijo, da je zahteva po periodičnem zvišanju pokojnin v skladu z ustavo, ki izrecno obvezuje skupnosti socialnega zavarovanja, da z občasnimi revalorizacijami povečujejo pokojnine, če močno narastejo življenjski stroški.

L. B.

Gibanje osebnih dohodkov v kamniških obrtnih podjetjih

Statistični podatki kažejo znaten porast osebnih dohodkov v kamniških obrtnih podjetjih. Podatki veljajo za letošnji april in kažejo naslednje: V Lončarski obrtni zadrugi je bilo aprila letos zaposleno 27 delavcev s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom 1172 din. V Menini Šmarca je bilo zaposleno 129 ljudi s povprečnim osebnim dohodkom 1424 din. V Uslugi Kamnik je bilo zaposleno 34 ljudi s povprečnim osebnim dohodkom 1195 din.

V Mizarski delavnici Motnik je bilo 23 zaposlenih s povprečnim mesečnim OD 1575 din. V Zavodu za zaposlovanje invalidov in drugih oseb je bilo zaposleno 21 delavec s povprečnim OD 985 dn. V Pekarni in slaščičarni Vesna je bilo 29 zaposlenih s povprečnim osebnim dohodkom 1156 din. V podjetju Meso Kamnik je bilo zaposleno 31 delavec s povprečnim OD 1283 din. V obrtnem podjetju Sloga je bilo 60 zaposlenih s povprečnim OD 1133 din.

V Alpremu Kamnik je bilo 177 zaposlenih s povprečnim OD 1550 din. V Zarji Kamnik je aprila delalo 95 ljudi z mesečnim povprečnim dohodkom 1290 din in v komunalnem podjetju Kamnik, kjer je bilo zaposleno 46 ljudi s povprečnim OD 1225 din.

V primerjavi z lanskim letom imajo v Mizarski delavnici Motnik letos kar za 235 odstotkov, v Vesni pa za 130 odstotkov višje osebne dohodke. Nižji osebni dohodki so bili izplačani samo v Zavodu za zaposlovanje invalidov in v Zarji Kamnik.

Po panogah pa je takole: aprila letos je bilo v industriji kamniške občine zaposleno 5404 oseb s povprečnim osebnim dohodkom 1271 din; v gradbeništvu 273 ljudi; s povprečnim osebnim dohodkom 1065 din; v trgovini 224 oseb s povprečnim OD 1220 din; v gostinstvu 28 oseb s povprečnim OD 1160 din in v obrti 672 oseb s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega 1350 din. Največji porast izplačanih osebnih dohodkov je zabeležila trgovina, sledita ji gostinstvo in industrija.

Po predvidevanjih naj bi se do 1975. leta samo v industriji zaposlilo 1520 novih delavcev, povprečni osebni dohodki pa naj bi se povečali za 23 odstotkov in bi leta 1975 znašali povprečno 1450 din na zaposlenega mesečno.

J. Vidic

TRŽIČ

Priprave za nadomestne volitve poslanca gospodarskega zbora republiške skupščine za 27. volilno enoto Kranj—Tržič so v občini Tržič končane. Občinska volilna komisija za volitve poslancev skupščine SRS — Kranj je na območju občine Tržič izvedla v 21 gospodarskih volilnih enotah predvolilne sestanke, na katerih so neposredni proizvajalci potrdili kandidatsko listo in izvolili volilne delegate (elektorje) za posredne volitve, ki bodo v skupščinah občin Kranj in Tržič 3. septembra skupno z odborniki izvolili enega izmed obeh kandidatov: Staneta Mešiča, direktorja tovarne TRIO, ali inž. Mira Repiča, direktorja ZLIT.

— ok

Ob dnevu graničarjev so bile v soboto tudi na območju mejne občine Tržič priložnostne svečanosti. Osrednja prireditelj je bila na karavli Ljubelj, kjer so ob tej priložnosti položili venec na kraj, kjer sta pri opravljanju svoje dolžnosti izgubila življenje pod plazom dva graničarja 13. decembra 1969. Ob prisotnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij občine je ob prazniku pozdravil čvarjev domovine predsednik Zveze vojaških rezervnih starešin v občini Tržič Marjan Pernuš, karavla pa je dobila ime kokrškega odreda. Prav ta priložnost pa je sprožila pobudo predsednika Združenja zveze borcev tržič tov. Andreja Peharca, naj bi ob dnevu JLA dobila svoje ime tudi karavla v Medvodah po tržiškem prvoborcu Srečku Perhavcu, sekretarju mestnega komiteja KP Tržič, ki je padel prav tam.

— ok

Pohitite - ne odlašajte - še imate priložnost

Do 22. avgusta 1970 je podaljšana prodaja pohištva

z 10%
popustom

Žiri živijo z Alpino

V nedeljo so v žirovski tovarni obutve slovesno proslavili 20. obletnico delavskega samoupravljanja in ob tej priložnosti odprli novo proizvodno halo.

V nedeljo je vsak obiskovalec Žirov lahko spoznal, kaj pomeni Alpina za ta kraj in njegovo okolico, saj je najmanj tisoč prebivalcev tega konca Poljanske doline prihitelo v Žiri, da bi proslavili 20. obletnico delavskega samoupravljanja in otvoritev novega modernega proizvodnega obrata.

Ob osmih zjutraj se je pred Zadržnim domom začel pomenadni koncert godbe na pihala iz Alpine, ki je trajal do devete ure, ko se je v dvorani kina začela slavnostna seja delavskega sveta. Razen delavcev tovarne in velikega števila mladine so se je udeležili tudi član republiškega izvršnega sveta Marjan Dolenc, predsednik loške občinske skupščine Zdravko Krvina, načelnik za gospodarstvo loške občine Valentin Kokalj, direktorja Koteks Tobusa iz Ljubljane in Peka iz Tržiča Milan Kojc in Jože Dolenc, predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Loke in Žiri ter člani prvega delavskega sveta, izvoljenega 21. aprila 1950. leta, in ostali gostje.

Najprej je spregovoril predsednik prvega delavskega sveta Alpine Miloš Milinar, ki je dejal, da delavci Alpine šele danes vedo, kaj je pomenila uresničitev gesla tovarne delavcem. Po njegovih besedah je bilo s tem ovrženo mišljenje, da delavci niso sposobni gospodariti. Danes lahko ugotovimo, da je bila pred dvajsetimi leti zastavljena pot pravilna.

Za njim je govoril sedanji direktor Izidor Rejc. »Ko se z mislimi odtrgamo od našega vsakdanjega dela, šele vemo, kaj pomeni človeku delavsko samoupravljanje,« je dejal. Ko je preletel značilnosti povojnega obdobja, se je najdlje zadržal pri gospodarski reformi in njenem izkavanju. Zarjo je značilna podpora samoupravljanju in predudarnemu tržnemu gospodarjenju. Nato se je dotaknil razvojne poti Alpine. 1951. leta je to podjetje začelo izvažati, obenem s tem pa je razširilo proizvodnjo. Dve le-

ta kasneje osnuje lastno prodajno mrežo. 1956. leta se loti mehanizacije obrata in zavrže obrtniško proizvodnjo. To je bil največji in najtežji korak. 1961. leta zgradijo novo stavbo za proizvodnjo gotovih izdelkov, tri leta kasneje pa Alpina sprejme prvi statut in se združi s podjetjem Čevljar iz Gorenje vasi. 1965. leta se srečajo s pravim odnosom do trga in družbe. Mehanizacija se krepi in tudi prodor na tuji trg je večji. 1967. leta začne Alpina s sodobno proizvodnjo smučarskih čevljev, ki so danes znani širom po svetu. Lani je podjetje osvojilo 42-urni delovni teden, obenem pa je začelo graditi novo proizvodno halo, katere slovesna otvoritev je bila v nedeljo. Letos so še bolj izpopolnili organizacijo podjetja, ki zaposluje 1290 delavcev in ima 50 svojih prodajal. Računajo, da bodo letos izdelali dober milijon parov čevljev, od tega 100.000 smučarskih. Vrednost izvoza pa naj bi dosegla 2.400.000 ameriških dolarjev, in to predvsem na zahodnem tržišču.

Tudi letošnje investicije so precej visoke, saj znašajo 800 starih milijonov dinar-

jev. Sama nova proizvodna hala pa je Alpino veljala dobro polovico milijarde dinarjev. S tem bodo lahko povečali produktivnost, zaposlili nove delavce in se še bolj približali s potrošniki. Zanimivo je, da Alpina za gradnjo nove hale ni uporabljala kreditov.

Po direktorjevem govoru je sledil krajši kulturni program, v katerem je sodelovala godba na pihala iz Alpine, tovarniški mešanji in moški pevski zbor in recitatorji.

Sledila je otvoritev nove hale. Vrvice je prerezal član izvršnega sveta Slovenije Marjan Dolenc, nakar je sledil ogled hale, v kateri bodo oddelki lahke in težke montaže ter sekalnica. Dobra ura je minila, preden je velika množica Žirovcem in okoličanov ogledala nov dosežek Alpine. Po ogledu se je začela pred osnovno šolo velika zabava.

Resnično veljajo besede direktorja, ki je dejal, da Alpina ne daje Žirovcem samo kruha, ampak iz nje vznikla kulturno, družabno in športno življenje kraja na koncu Poljanske doline.

J. Košnjek

O Alpini so povedali...

● Marjan Dolenc, član republiškega izvršnega sveta: »Za razvoj Alpine sta pomembni dve stvari. Prvič. Organi samoupravljanja in vodstvo podjetja sta spoznala, da je razvoj Alpine in Žiri možen samo v povezavi z gospodarstvom širšega področja. In drugič, Alpina se ni nikoli zapirala vase, ampak je stalno siliла navzven. Zato je danes znana vsemu svetu, vsem petim celinam...«

● Milan Kojc, direktor Koteks-Tobusa: »Z Alpino sodelujemo izredno uspešno. Kolektiv si je utrl pot v svet, tja, kjer je zanj najbolj zanimivo. Ta pot je bila trnova, ker mednarodni konkurenčni boj ni lahek, saj se svetovna tehnologija razvija izredno hitro. Tudi v prihodnje bitka za svetovni trg ne bo nič lažja.«

● Zdravko Krvina, predsednik skupščine občine Skofja Loka: »V srednjeročnem razvojnem programu škofjeloške občine bo dobila Alpina najvidnejše mesto, kar je izredno pomembno za naš nadaljnji razvoj. Z današnjim delom naj Alpina nadaljuje tudi v novem proizvodnem obratu. S tem bo ustvarjala še srečnejše življenje delavcem in vsem ostalim ljudem tega konca...«

● Jože Dolenc, direktor Peka Tržič: »Obe podjetji naše in vaše, imata za seboj že trdo pot in jasno industrijsko usmerjenost. Na tej poti nam ne more spodleteti. Želim, da bi na poti skupnega reševanja problemov dosegli še večje rezultate, saj imata obe podjetji na trgu že svoje mesto...«

● Jože Stanovnik, predsednik občinskega sindikalnega sveta Skofja Loka: »V dvajsetih letih si je kolektiv Alpine nabral obilo izkušenj, ki ob tako pridnih rokah zagotavljajo, da bodo tudi prihodnja leta enako plodna.«

J. Košnjek

Novo proizvodno halo Alpine je odprl član republiškega izvršnega sveta Marjan Dolenc — Foto: J. Košnjek

Uspešna krvodajalska akcija v Škofji Loki

Julija in avgusta je občinski odbor RK ob pomoči sindikalnih podružnic v podjetjih organiziral na območ-

ju škofjeloške občine izredno uspešno krvodajalsko akcijo, ki se je začela že 7. in 8. julija z odvzgom krvi

v Železnikih ter se nadaljevala 4. avgusta v Gorenji vasi in 5., 6. in 7. avgusta v Škofji Loki.

Ko smo na Zavodu za transfuzijo krvi v Ljubljani povprašali, ali je bila akcija uspešna, so nam povedali, da je Škofja Loka vedno dobra, da pa se je tokrat še posebno izkazala. O tem nas kaj lahko prepričajo naslednje številke: v Železnikih se je akciji RK odzvalo 465 ljudi, v Gorenji vasi 270 in v Škofji Loki 822, torej je Zavodu za transfuzijo krvi uspelo zbrati kar okrog 500 litrov krvi. In čeprav je bila akcija v najbolj vročih poletnih mesecih, ko ljudje množično odhajajo na dopuste, je bil predvideni plan presežen kar za 30 %.

Prav posebna zahvala za uspeh velja mladini, saj se je akcije udeležila v tako velikem številu, da je to presenetljivo celo zdravnike iz Zavoda za transfuzijo. Prav tako pa zaslužijo zahvalo tudi vodstva podjetij, ki so pokazala izredno razumevanje za to humano akcijo ter omogočila članom svojih kolektivov množično udeležbo. Se prav posebno veliko krvodajalcev je prišlo iz Jelovice, LTH ELRE in občinske skupščine. Celotako majhno podjetje kot je NAMA je dalo kar 16 udeležencev.

Za temi suhimi podatki pa se skriva mnogo toplih dokazov človečnosti in humanosti. Naj omenimo samo nekatere.

V ljubljanski bolnišnici je ležal otročiček, ki boluje na hemofiliji in mu je bila nujno potrebna kri A minus grupe. Toda prav ta vrsta krvi je tistokrat pošla. Položaj je bil skrajno resen, zato je morala predsednica odbora RK v Škofji Loki kljub poznemu popoldnevu po domovih krvodajalcev s prošnjo za pomoč. Potrkala je na dva-ndvajset vrat in nikjer ni nihče odklonil. Tako je bilo fantkovo življenje rešeno.

Drug tak pretresljiv dokaz pa se nam je nudil na akciji sami. Med mladino, ki je bila tokrat v večini, je bila tudi 65-letna Kupljenik Terezija iz Škofje Loke. Kljub navetu naj se akcije ne udeleži, je vztrajala in tako že kar dvanajstič dala svojo kri za pomoč bolnim in ranjenim.

Tako je v teh vročih dneh, polnih nesreč, škofjeloška krvodajalska akcija vsaj malo omilila stisko v pomanjkanju krvne plazme.

V 6-dnevni akciji je darovalo kri skupno 1515 krvodajalcev. Prav vsem, ki so tako ali drugače pripomogli k lepemu uspehu akcije, se lepo zahvalujemo.

B. O.

Obrambna vzgoja in zaščita

Skoraj 400 mladincev, ki so končali osemletno šolo in se takoj zaposlili oziroma obiskujejo sedaj poklicne šole, kjer ni prevojaške vzgoje, je imelo ta mesec v radovljiški občini pouk obrambne vzgoje in zaščite. Mladinci, ki so taborili blizu Radovljice, so bili razdeljeni v dve skupini. Prvi letnik (17-letni mladinci) so imeli pouk od 5. do 9. avgusta, drugi letnik (18-letni mladinci) pa od 14. do 16. avgusta.

Oba letnika sta se na taborjenju seznanila z orožjem in vojaškimi veščinami, uspešno pa so mladi fantje opravili tudi nočni orientacijski

pohod. Na taborjenju so jim iz programa obrambne vzgoje in zaščite predavali rezervni oficirji ter načelnik oddelka za narodno obrambo pri radovljiški občinski skupščini, nadalje narodni heroj Tonček Dežman, pisatelj Tone Svetina, sekretar občinske konference SZDL Janez Varl in drugi.

Na oddelku za narodno obrambo pri radovljiški občinski skupščini pravijo, da so z rezultati pouka obrambne vzgoje in zaščite za delavsko-kmečko mladino radovljiške občine zelo zadovoljni.

A. Z.

Odkup pokojninske dobe

Neredko smo v časopisih brali, kako je to ali ono podjetje za skupino delavcev, ki jim je manjkalo še leto ali dve do upokojitve, odkupilo potrebna leta za pridobitev pravice do pokojnine. To se je dogajalo posebno v tistih delovnih organizacijah, ki so bila pred likvidacijo, ali pa so zaradi nove tehnologije (novih strojev) morala odpustiti določeno število delavcev.

V javni razpravi o izhodiščih za izpopolnitev sistema invalidskega in pokojninskega zavarovanja to vprašanje ni dobilo širše podpore. Na II. plenarni seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je bilo o tem vprašanju rečeno naslednje:

»Postavlja se načelno vprašanje, ali je odkup delovne dobe v našem sistemu pokojninskega zavarovanja kot socialnega zavarovanja sploh mogoč. Če izhajamo namreč iz motivov in argumentov, ki opravičujejo tako rešitev, bi posamezne delovne organizacije glede na posameznike v delovnih skupnostih imele pravico, da s svojimi sredstvi takim delavcem plačajo premije zavarovanja. Na tej osnovi bi se posamezniki lahko predčasno upokojili, istočasno pa bi imeli pravico tudi na večjo pokojnino. Že prve razprave, ki so poskušale oceniti te ideje s stališča solidarnosti, socialne smotrnosti, ekonomske upravičenosti, zmanjševanja socialne diferenciacije itd., so opozorile, da bi pomenil tak pristop oziroma uveljavljanje takih oblik odkupa delovne dobe legalizacijo nekaterih ukrepov, ki bi popolnoma demantirali bistvena načela sistema pokojninskega zavarovanja: solidarnost, vzajemnost, odvisnost pokojnine od višine delovnega prispevka v širšem smislu. Uveljavljanje take oblike upokojevanja objektivno pomeni diskriminacijo zavarovancev glede na njihovo pripadnost k posamezni delovni organizaciji oziroma k panogi (pogoji gospodarjenja) in omogoča subjektivno odločanje organov delovnih organizacij.«

Zato je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sprejel stališče, da odkup pokojninske dobe ne more biti sestavni del pokojninskega zavarovanja. Lahko pa se v sistemu pokojninskega zavarovanja omogoči, če bo zato interes zavarovancev, uvedbo prostovoljnega zavarovanja za povečano pokojnino z zavarovalno-tehničnimi samostojnimi izračuni. Tako dodatno prostovoljno zavarovanje ne more menjati ali omiliti pogojev za pridobitev pokojnine.

J. Vidč

Vitamini škroba -

Medtem ko prebivalci okoliških naselij bolj ali manj sami pridelujejo zelenjavo, nekateri pa imajo tudi sadje, pa je mestni potrošnik v veliki meri navezan na ponudbo na trgu. Za nakup ima 3 možnosti: na tržnici v specializiranih trgovinah s sadjem in zelenjavo ter v trgovskih poslovalnicah splošnega tipa. Naj se odloči samo za enega od teh treh? Tržnica je bogato založena, vendar le ob tržnih dnevih, čeprav specializirane trgovine, so le-te kak dan brez najosnovnejših artiklov, tretja vrsta — trgovine splošnega tipa pa so potrošnikom, ki ne žive ravno v centru bližje, zato pa (z redkimi izjemami) izredno slabo založene in tudi kvaliteta blaga vedno ne ustreza.

Odločili smo se za akcijo. Njen namen je bil, da spoznamo odnos prodajalca do stranke, ažurnost posrežbe, ugotovimo higijenske razmere pri prodaji, ceno in kvaliteto blaga, natančnost tehtanja — skratka vse, kar pričakujemo od solidne sodobne trgovine. Naši akciji sta se priljazno odzvala tov. Anton Ahačič, občinski tržni inšpektor, in tov. Janez Žepič, medobčinski sanitarni inšpektor.

Akcija je potekala takole: V dostojni razdalji smo parkirali avto in poslali 12-letnega Aleša po domjenene artikole, po katerih je splošno povpraševanje (endivijo, krompir, breskve, marelice ali slive; za stročji fižol in paradiznik se zaradi trenutnega pomanjkanja raje nismo odločili). Naj pripomnim, da smo si za akcijo izbrahi tisti dnevni čas, ko so te poslovalnice najmanj obremenjene, medtem ko smo tržnico obiskali zjutraj, ko je najbolj založena.

Po krajšem ali daljšem času (vendar nikjer več kot 10 minut!) je prinesel naš mladi potrošnik zaželeno blago (ali pa tudi ne, če ga niso imeli) in oba inšpektorja sta se s polno mrežo vrnila v lokal. Da so se obrzali prodajalcev oz. prodajalk raztegnili v malce kiselskast nasmeh, je vzrok verjetno spontana psihofiziološka reakcija. (Komu se pa ne bli?)

Obiskali smo 8 trgovin, med njimi vse tri specializirane. Šli smo po trasi: Ravne — center — Bistrica — Pristava — Krize.

Ravne: Mercator,
poslovna enota
Preskrba,
poslovalnica 23

Fant je prinesel krompir, solato in breskve v mreži — vse nezavito! V trgovini so imele na siru svatbo muhe. Ena izmed prodajalk v zamazani halji — brez rezervne.

Mlada prodajalka, vajenka Anica Pogačnik, je bila zelo prijazna in ima izvrsten občutek za natančnost: vsi artikli so bili stehatani natanko do dekagrama. Kvaliteta je ustrezala II. kategoriji, kakor je bilo blago na dobavnih tudi deklarirano (breskve in solata naravnost brezhibni).

Pomanjkljivosti: na artiklih ni bila označena niti kvaliteta (grodje, breskve, solata) niti cena (česen — 4,50 din, korenje — 2,50); 12-kilogramska tehtnica (št. 724) dela za trgovino — vsakokrat za 1 dkg; če nimajo drobiža, uporabljajo za valuto bonbone — tokrat kar za 70 par. Na zahtevo stranke sicer izstavijo račun, vendar brez oznake cene za kg in artikla. (Paragonske bloke sicer imajo, razen v poslovalnici Jelka — Zivita Kranj, vendar jih v nobeni trgovini niso uporabili za račun. Opravičljivo je kvečjemu v obeh samopostrežnih v Bistrici, kjer imajo nekoliko drugačen način blokiranja.)

Če izvzamemo nekatere pomanjkljivosti, za katere lahko menimo, da so bile naključne, lahko ocenimo na-

in malo po tržiško

šega prvega klienta z »dobro«. (Smo skromni?).
Na Trgu svobode so tri specializirane trgovine s sadjem in zelenjavo:

Zelenica: poslovalnica veletrgovine Živila Kranj

Higiensko — vzorno. Nakupljeno blago je ustrezalo delno: le solate smo plačali 1 dkg več, kot smo jo dobili, slive pa so komaj še ustrezale II. kakovosti. Dovoljena količina nagnitih sadežev se je odcejala toliko, da je bila celotna količina mokra.

Izbira v trgovini je dobra, postrežba solidna (poslovodkinja Valerija Litrop).

Pomanjkljivosti: niso bile označene cene in kakovost grozdja, peteršilja, banan in pomaranč. Paradižnik je bil deloma nagnit.

Deset metrov nižje je druga poslovalnica ŽIVIL —

Jelka

Tu prodaja poslovodja Miha Lavrič. Prijazna postrežba, nakupljena zelenjava in sadje sta povsem ustrezala, le krompirja smo plačali 1 dkg preveč. Tehnice so točne.

Brez oznake cene in kvalitete: česen (3,60 din), peteršilj (3,40), paprika (4,20), zelje (1,60); paradižnik je komaj še ustrezal II. vrsti (3,00). Sicer pa je paradižnik v Tržiču sploh problem zase, po tistem znanem srbskem: »Sad ga ima, sad ga nemale».

Problem te poslovalnice je preobremenjenost prodajalca, saj v dni najbolj frekventnih poslovalnic prodaja že dalj časa sam nonstop od 7. do 19. ure odprto pa ima tudi ob nedeljah. Če upoštevamo, da mora vsak dan tudi prevzeti novo blago, da rabi čas tudi za osebne potrebe, to kratkoma ne gre! S tem pa nikakor ne želimo zmanjšati prizadevnosti poslovodje. Sicer pa je imel naš sanitarni predvsem pripombo glede kovinskega ohišja, ki kliče po pleskarskem čopiču, ne bi bil pa tudi ravno odveč koš za odpadke. Zaokroževanje cen na 10 par ni dopustno.

Sredi Trga svobode ima svojo specializirano poslovalnico tudi MERCATOR —

Mercator — poslovalnica št. 5 poslovne enote Preskrba

Lokal zapušča precejšen vtis neurejenosti, poslovanje pa ovira tudi zastarela oprema, ki ni primerna za to vrsto trgovske dejavnosti.

Prodajalka Marja Demšar je postregla z istimi artikli kot drugod. Pripombe imamo k solati (endivija); njeni kvaliteti in ceni. 50% kupljene solate je bilo praktično neuporabne (tudi ostala endivija je bila enake »kvalitete«), ceno pa je prodajalka iz neznanih razlogov zvišala za 30 par pri kg. Sicer pa tudi v tej trgovini cene niso bile označene (v četrtek so

bile že: torej je vsaj malo zaleglo!); endivija 3,00 din namesto 2,70, pesa 3,00, zelje 2,00, peteršilj 4,00 dinarja. Cen seveda ni bilo niti pri artiklih v izložbi.

Tehnica (Titan, št. 6688) ni v redu; kazalec se predotgo ne umiri. V prodaji je bilo tudi 5 kg nagnitega korenja, ki ne bi smelo v promet.

Ena najmodernejših prodajal v občini je

Samopostrežna (Mercator) na Deteljici

Je splošnega tipa, zato artikli, ki smo jih iskali, niso edini niti glavni predmet prodaje. Tovariša Zepiča so motili predvsem odpadki od zelenjave kar na tleh. Imajo hladilnik za zelenjavo, nimajo pa v njem ustreznih polic.

Pri njih smo plačali krompirja za 2 dkg preveč, solate pa enega (pri 20 dkg). Izbira sadja in zelenjave je bila tu prav gotovo najboljša, zlasti če upoštevamo, da trgovina ni specializirana. Niso imeli paradižnika in banan. Poslovodkinja Pavia Huvič nam je postregla s cenami (ki jih seveda tudi ni na artiklih): paprika 5,50 din, endivija 3, zelje 2, čebula 4, peteršilj 4, korenje 3, kumare 2 dinarja.

Bolj v središču stare Bistrice je druga

Samopostrežna trgovina Mercatorja, poslovalnica Preskrbe št. 14

Tu so zaloge sadja in zelenjave minimalne. Poslovodja Anton Košir trdi, da jih ne morejo nabaviti v zadostni količini (?), da ne dobijo vedno tiste vrste blaga, ki jo naroči, dostikrat je blago slabše kvalitete, toda prisiljen ga je prevzeti, sicer je tisti dan brez njega. Edino tu smo videli vse cene in tudi kvaliteto blaga označeno, da pa le ne bo vse prav, pa smo odkrili manjšo količino gnilih banan v prodaji. Sicer pa higienik ni imel nobenih pripomb.

V poslovalnici št. 24 v Pristavi (Mercator)

sta bila oba inšpektorja še kar zadovoljna. Prijazna po-

strežba, blago ustrežne kakovosti, natančna teža (kakor da znajo vajenke najbolje tehtati?), postregla je Tatjana Meglič. Solate sploh ne prodajajo, paradižnika pa nimajo. Cene zaokrožujejo na 10 par.

Upam, da imajo Križani dovolj sadnega drevja, sicer jim trda prede.

V poslovalnici Mercatorja št. 21

v gajbici za marelice nismo našli skoro nobenega zdravega sadeža, vsaj 30% pa je bilo gnilih. Prodajalka nam je zatrčila, da je slive pravkar prebrala, pa je bilo spet nekaj gnilih, okrog 10 kg banan pa je bilo za prodajo popolnoma neustreznih (na zunaj popolnoma črne, delno razpokane s sluzastim mesom). In ko je tržni inšpektor o tem razpravljal s poslovodjo Jakom Stularjem, in je neka potrošnica to slišala in je prodajalka oklevala, ali naj jih proda take, jih je kupila 1 kilogram. O, potrošnik, saj trgovci niso krivi, če jih ti siliš v to!

Poslovodja je obema inšpektorjema pojasneval težave, ki jih ima z neustreznim prostorom. Če pa ju je tudi prepričal, ju pa nisem vprašal.

Tako je v trgovinah.

Kaj pa na tržnici?

V sredo je bil tržni dan in začuda je bilo takrat vse urejeno, izbira večja, blago pa kvalitetno. Prodajalci so predvsem iz bližnje okolice, nekaj pa jih pride tudi iz primorskih krajev (Kopršična, Zadar). Cene se tu prosto oblikujejo, proti poldnevu tudi za kak dinar padejo (toda to ni pravilo!). Nekateri prodajalci prodajajo kar na lepe oči — za 50 par korenja ali peteršilja. No, ko smo to vrgli na tehtnico je bilo korenje takole okoli 2 dinarja, peteršilj pa 4 (v trgovini je prvi od 2,4 do 3, drugi pa 3,6 do 4,6). Krompir je približno enake kvalitete in cene kot v trgovini, cenejšo so kumare (1,50 : 2,50), pesa (2 proti 3 dinarje), stročjega fižola je obilo po 4 do 4,50, prav tako paradižnika (3,60), cvetača je po 4, lubenice pa po 3 din za kilogram. Se največja razlika je pri čebuli (na tržnici od 2,50 do 3,20 din, v trgovini 3,20 do 4,50). Na tržnici seveda ne boste iskali označenih cen, tudi pa-

pir za zavijanje je v najboljšem primeru časopisni. V četrtek je bila tržnica tako rekoč prazna — našli smo 7 prodajalcev, izbor pa omejen na paradižnik, stročji fižol, lubenice, jajca in morda še kaj.

Ni bil naš namen koga prizadeti. Hoteli smo se prepričati o tem, kaj za svoj denar potrošnik dobi. Nikjer ni rečeno, da je situacija vedno taka, na kakršno smo ravnali mi naleteli. Poudariti naj, da so bili prodajalci vjudni in ustrežljivi vsi od kraja in do vsakega potrošnika. In končno: pri tehtanju nas niso nikjer bistveno oškodovali, največ se je razlikovalo za 2 dkg, in še to pri najcenejšem artiklu — krompirju. No, res pa je, da se niti eden — od vajenca do poslovodje — ni zmotil v svojo škodo! Tržnice žal zaradi prostje ponudbe nismo mogli enakovredno vrednotiti. Če bi bil rahlo zloben, bi rad javno povprašal poslovodjo poslovalnice v Križah, kateri pravilnik pozna kvaliteto II.a (razen lovskega seveda, toda srajaka pri njih ne prodajajo!) in ali morda ta »neprijetna« stimulativno na kupce. In ko smo že pri tem: vsaj breskve in ponekod tudi solata, ki smo jih kupili, so po mnenju tržnega inšpektorja ustrežni I. kategoriji. Ali se artiklov ne izplača ustrezno kategorizirati? Kajti uradno je bilo vse, kar smo kupili, in vse, kar smo videli, ocenjeno kot drugorazredno.

Specializirane trgovine s sadjem in zelenjavo so preveč obremenjene z ostalim blagom (živiliškimi artikli in pljačami), zato primanjkuje prostora za blago, ki je osnovni predmet njihove prodaje.

Čudi nas pa tudi, zakaj sadju in zelenjavi, ki ne ustrežata več tisti kakovosti, vendar pa sta še sposobna za prodajo, ne znižajo cene na njuno stvarno vrednost in ne označijo blaga pač kot manj vrednega. Prav izkušnja z nakupovalko, ki je kupila gnile banane (no, te res niso bile več za prodajo!) po 5,40 din kaže, da bi marsikdo to kakovost pač vzel, ne pa da bo čez nekaj ur zrela za odpad. Malo več elastičnosti od poslovodij bi pač pričakovali, saj smo prepričani, da jim centralni podjetji nista povsem zvezali rok. — ok

Šk. Loka : Kakšen davek od stavbnih zemljišč?

Za stavbna zemljišča, ki se oddajajo za graditev objektov, ki so predvideni v urbanističnem načrtu, plačujejo interesenti na območju občine Škofja Loka prometni davek v višini 7 odstotkov, če davčna osnova ne presega 5000 dinarjev. Pri tem pa je bilo dalj časa sporno vprašanje, če se v davčno osnovo

za ta prometni davek šteje samo odškodnina plačana za zemljišče, ali tudi cena za komunalno ureditev stavbnega zemljišča.

Na škofjelovski davčni upravi so se ravnali po pravilu, da je davčna osnova za prometni davek samo odškodnina plačana za zemljišče. Če

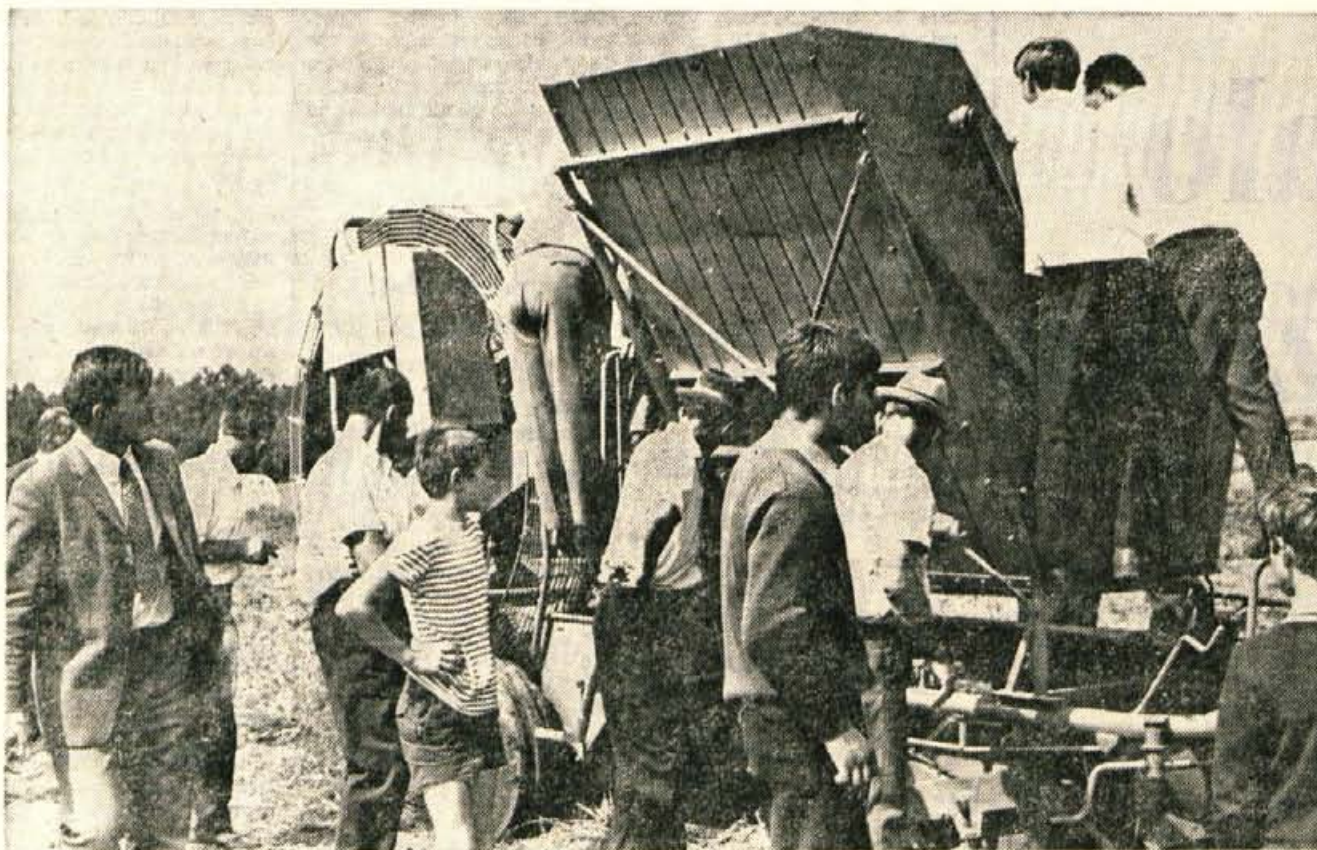
je pri tem cena za komunalno ureditev parcele določena posebej, se slednja ne šteje v osnovo za prometni davek.

Republiški sekretariat za finance pa je pred kratkim izdal pojasnilo, po katerem bi bilo treba v davčno osnovo šteti celotno plačilo za dodeljeno stavbno zemljišče. Ker bi komunalne objekte

in naprave morala po zakonu financirati občina oziroma ustrežna komunalna organizacija, v Škofji Loki omenjenega pojasnila ne bodo upoštevali. Sodijo, da ne bi bilo primerno obdavčevati državljanov za tiste komunalne naprave, ki jih graditelj po zakonu ni dolžan financirati.

Zato je tudi škofjeloska občinska skupščina na svoji zadnji seji sprejela sklep, da se pri oddajanju stavbnih zemljišč v davčno osnovo za prometni davek šteje le odškodnina plačana za zemljišče ne pa tudi odškodnina za komunalno ureditev stavbnega zemljišča.

A. Iglčar

Na sobotni demonstraciji kmetijskih strojev je obiskovalce najbolj zanimal kombajn za izkopavanje krompirja. — Foto: J. K.

Kmetijski nasveti

Kolike in druge motnje

Želodčna in črevesna obolenja govedi so pogostna, če živali krmimo z oljnimi tropinami, sladom, preveliko količino silaže, pokvarjeno kisaljo. Skupni znaki tovrstnih obolenj so neješčnost, pobitost, napenjanje in vročina. Ker imajo podobne znake tudi nekatere druge bolezni, je težko ugotoviti pravo obolenje.

● Če imamo opraviti z lažjim obolenjem, lahko sami pomagamo. Nekajdnevni post in pokladanje prekuhanega lanenega semena sta dva načina zdravljenja, ki ga rejci že dobro poznajo. Če je vzrok motenj preveč poln želodec, dajemo živalim kalcijeve preparate v obliki raztopine ali razredčeno solno kislino.

Posebno veliko prebavnih motenj je pri mladih živalih. Zivinorejci zelo pogrešijo, če ne dajo pravkar rojeni živali dovolj mleka — prvega mleka, ki ga ponekod uporabijo tudi za človekovo prehrano. Huda napaka je tudi, če dajemo teletu piti staro, že skisano mleko ali celo pokladamo zmrznjena, plesniva ali kako drugače pokvarjena krmila.

● Zelo nevarna je tudi kisla trava z močvirnih travnikov. Prehiter prehod z mleka na zeleno krmo tudi rad povzroča nevšečnosti. Obolelemu teletu pomagamo z napoji kamiličnega čaja, prekuhanim lanenim semenom, taninom v mleku, klajnim apnom, od novejših zdravil pa s sulfogvanidinom in z antibiotiki.

Za prebavne motnje konj imamo posebno ime — trebušno grizenje ali kolika. Konj ima majhen in občutljiv želodec in zadostuje že pretrda ali prekratka rezanica, mokasto krmilo, kislino ali plesnivo seno, sparjena detelja, napajanje potnih živali s premrzlo vodo, prehlad ali preobilno krmiljenje, ko konj počiva, in težave so tu. Žival začne stopicati, udarja z nogami po tleh in se ozira proti zadku.

● Potrebno je poznati vzroke, da bolezen lahko preprečimo. Resda lahko pomaga veterinar z injekcijami, vendar kljub temu veliko konj zaradi kolike celo pogine.

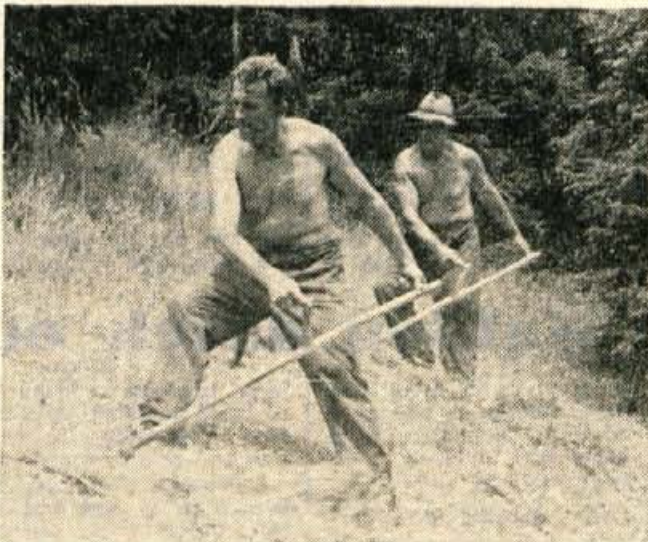
Inž. M. L.

Preizkušnja uspela

V soboto je bila na polju med Voklom in Trbojami demonstracija kmetijskih strojev, na kateri so predstavniki Kmetijskega inštituta Slovenije, Zivinorejsko veterinarskega zavoda Kranj, kmetijskih zadrug Sloga iz Kranja in iz Cerkelj ter nekateri zasebni kmetovalci prikazali najnovejšo tresilnico za gnoj in za gnojilo, škropilnice, kombajne za izkop krompirja in kombajn za spravilo silažne koruze. Te stroje so prikazali predvsem zaradi tega, ker so ti stroji izredno zanimivi za gorenjske kmetije. Številne kmetovalce so najbolj zanimali kombajni

hassia in epple za spravilo krompirja, ki lahko v enem dnevu izkopljejo od 70 do 80 arov krompirja. Ti kombajni za kmetovalce kranjskega področja niso nekaj novega, saj so jih nekateri že kupili. Inženir Jenčič iz Kmetijskega inštituta Slovenije nam je povedal, da se zaradi visoke cene teh kombajnov le-teh nemu kmetu ne splača kupiti, ker je kombajn sposoben izkopati krompir za dva ali tri kmete. To nam je potrdil tudi kmet Kozina iz Čirč, ki je dejal, da je takšen kombajn zelo drag, saj stane slabih 5 milijonov starih dinarjev.

-jk

V Gornjesavski dolini so kmetje konec prejšnjega tedna začeli sušiti seno v senožetih. V strminah so se lotili košnje — kot vedno — s kosami — Foto: B. Blenkuš

Pšenica za živinsko krmo?

Pridelovalci zlepa ne pomnijo, da bi bila kdaj koruza izdatno dražja od pšenice, kot se je to zgodilo ob letošnji žetvi. Zaradi razlik v ceni pšenice in koruze se je bati, da bodo proizvajalci pšenice del letošnjega pridelka namenili za živinsko krmo.

Po nekaterih ocenah bodo letos samo v Sloveniji pridelali 36.000 vagonov presežkov pšenice, o še kar dobrem pridelku pa poročajo tudi iz ostalih žitornih področij države. Zaradi neugodne pomladi bo seveda pridelok slabši kot smo pričakovali. Sedaj, ko bi se moral začeti odkup presežkov, pa se pridelovalci sprašujejo, ali ne bi kazalo pšenice zaradi visoke cene koruze, ki se je ponekod dvignila nad 1 dinar za kilogram, raje nameniti za živinsko krmo. Dejstvo je namreč, da je koruza v nekaterih krajih kar za 20 par dražja od pšenice.

Da bi pridelovalce spodbudili k prodaji letošnjih presežkov pšenice, bi bilo treba določiti ceno, ki bo spodbudna in v pravilnem razmerju s ceno koruze. Vse kaže, da pridelovalci v Slavoniji niso voljni prodajati pšenice po 90 par za kilogram. Zahtevajo razliko ali doplačilo vsaj 5 par, kolikor znašajo transportni in drugi stroški.

Nekoliko drugačnega mnenja pa je direkcija za rezervo živil. Le-ta meni, da je 90 par dovolj za kilogram pšenice in naj se v okviru te cene dogovarjajo proizvajalci, kooperanti in odkupna podjetja. Odkupna cena naj se izoblikuje šele po odbitku vseh stroškov. Pridelovalci pa so še naprej na tem, da direkcija za materialne rezerve živil nosilec kooperacije in žitarskim podjetjem prizna stroške. Le tako računajo, da bo proizvajalec voljan prodati pšenico.

V Sloveniji ne pridelamo dovolj pšenice za svoje potrebe in tako uvozimo precejšnje količine pšenice iz drugih žitornih krajev v Jugoslaviji. V družbenem sektorju računamo na 20.000 ton presežkov pšenice, naša skupna predelava (meljava) v Sloveniji pa znaša 130.000 ton. Odkupna cena pšenice je nekoliko višja kot v Slavoniji in tako ni večjih razlik v ceni pšenice in koruze.

Koruza je v tem času očitno predraga in se pri sedanjih cenah prašičev ne izplača, da bi z njo krmili živino.

— jk

TISKARSTVO NA GORENJSKEM

(19. nadaljevanje)

Strpnost do sodelavcev, ki govore drug jezik, je v vseh strokah lepa čednost, saj jezik v pretežnih delovnih operacijah ne more kaj prida vplivati na kvaliteto dela.

Lé v grafični stroki je drugače. Tu mora stavec pač biti več jeziku, v katerem stavi neki tekst.

TISKARSKÉ SLABOSTI

Za zgled — če kdo ne bi verjel tem besedam — navajam knjižico »Narodna čitalnica v Kranju 1863-1933«, ki bi morala biti pravzaprav tiskarsko remek-delo, saj je delce nekaka bilanca dela in uspehov naprednega Kranja v preteklih sedemdesetih letih.

Knjižica je izšla s številnimi napakami in nehote ohranila zrcalo nezdravim takratnim razmeram v tiskarni »Savia« v l. 1933. (Za tiskarno »Savo« d. d. v Kranju je odgovarjal eden od stavkokažov Nikola Stokanović).

Mnogi dotedanji zvesti naročniki — med njimi tudi podpisani — so poslej raje zapužali svoja naročila tiskarni Tiskovnega društva — pa čeprav so bili politično na drugem bregu. Tiskarna Tiskovnega društva je imela predvsem sodobnejše stroje, moderno črkovalno gradivo in ljudi, ki jih je veselilo oblikovati lepo tiskovino, estetski tiskarski izdelki. V tem pogledu se rad spominjam strokovnega sodelovanja s faktorjem te tiskarne Košorokom.

Priložnost je sedaj omeniti še študijo Marka Marina o »novi« Prešernovi podobi, ki je izšla lani v založbi Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani. — Tiskali pa so knjigo hrvaški stavci v neki manjši tiskarnici v istrskem Novem gradu. Bržčas zato, da bi bil tisk cenejši — a rezultat štednje je bil pravcato škandalozno tiskarsko delo: v knjižici kar mrgoli tiskovnih napak.

ZAPOSTAVLJENI KOREKTOR

V obeh primerih, ki sem ju omenil, pa niso krivi vseh napak le tujejezični stavci, pač pa tudi nemarni korektorji. — Moče je tudi, da za korektorjevo delo nikoli ni dovolj časa, ne miru, ne pravičnega plačila? Za vse tiskarske fakte je časa dovolj — korektor mora svoje delo opraviti v hipu ali še prej...

Zato bo temu, če mlademu tiskarskemu rodu posreduje nekaj misli izvrstnega tiskarskega strokovnjaka

Ivana Primoža Lampreta, o katerem je v teh zapisih že večkrat stekla spoštljiva beseda.

Zrcalo strokovno dobro vodene tiskarne je priznavanje in dobro nagrajevanje korektorskega dela, saj je njegovo delo vezano na odgovornost za kvaliteto tiskane vsebine, s tem pa tudi za ugled podjetja.

Korektor je izrazit duševni delavec. V vsaki tiskarni, kjer je zaposlenih več stavcev, je korektor tisti človek, ki skrbi za skladnost, za kvaliteto. Zato so bili v manjših tiskarnah večkrat korektorji kar lastniki sami — njim je pač šlo za tem, da škrtat ne bi škodil podjetju.

Korektor ne more biti kdorsibodi. Biti mora ne le tiskarsko vešč, pač pa tudi više šolan človek. Poznat mora pravopis, poznati mora tujke, poznati narečje in starinsko izrazoslovje. Dostikrat vprav korektor popravi avtorja, ki mu uide napačen izraz ali oblika. (Ubogo za korektorja je zamenjavanje in nerazumevanje tujk: prokitajske sile niso proti kitajske. Ali hrvaški prisni odnosi niso pristni, pač pa prisrčni odnosi, vsaj največkrat. Tudi vodiča naj bi razboriti korektor kar sam poslovenil v vodnika.)

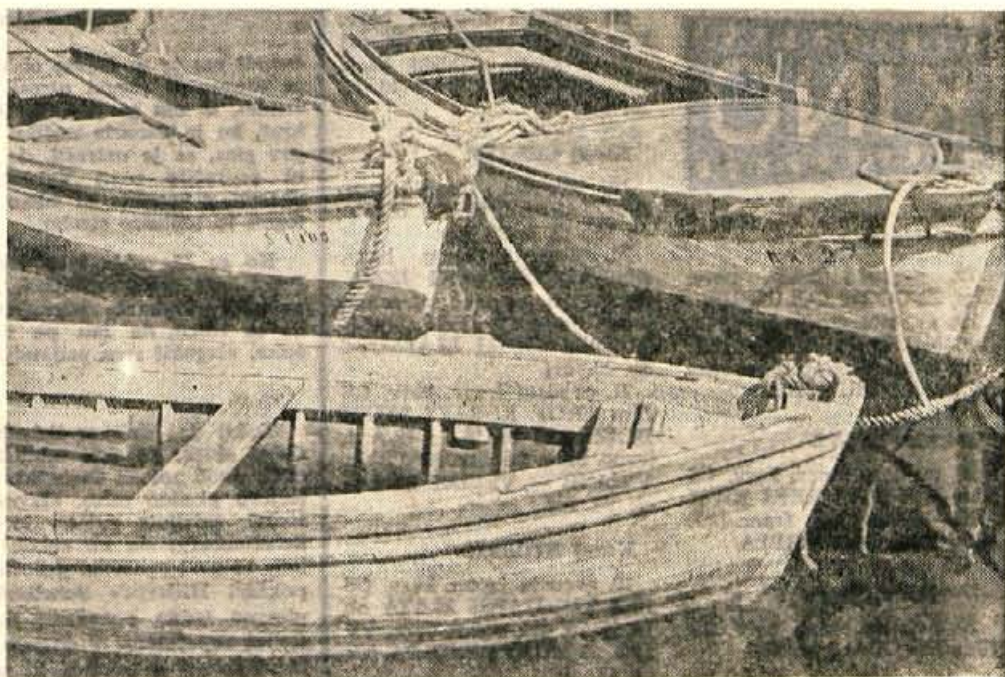
Korektor je navadno tudi vešč čitanja slabopisanih rokopisov. Dostikrat prav korektor popravi kak stavek tako da je sploh razumljiv.

Korektor je večkrat tudi učitelj stavcev in drugih sodelavcev v tiskarni. Korektor da svoj imprimatur, potem šele sme strojnik pognati stroj. Korektor s svojimi pripombami in popravki pravzaprav vzgaja stavce. Korektorjevo delo ni nikoli mehanično, pač pa duševno. Njegovo izobrazbeno obzorje ne bi smelo imeti meja!

Tako je stari kranjski tiskar Lampret, kot strokovnjak znan po vsem slovenskem svetu in tudi onkraj meja, označil korektorjevo delo, ki se ga pa že vso tiskarsko zgodovino drži smola: imajo ga za nekakega pomožnega delavca — ne poznajo pa v tiskarnah duhomornosti in zahtevnosti tega zlahtnega poklica.

Ne gre torej le za materialno vrednotenje korektorja, pač pa za upoštevanje, za priznanje in za — več časa, ki ga zahteva odgovornost poklica. Omalovaževanje korektorja in izsiljena hitrica njegovega dela škodijo tiskarni in njenemu ugledu.

Crnomir Zorec

Na XIV. gorenjski razstavi umetniške fotografije, ki je od 5. avgusta odprta v graščini v Kurovčici, razstavlja tudi Peter Kranjc, ki je za kolekcijo črno-belih fotografij dobil bronasto medaljo. Predstavljamo vam fotografijo iz nagrajene kolekcije: Trio

Iz 25 let starega zapisnika...

Pred dnevi mi je prišel v roke zapisnik »ustanovnega občnega zbora kulturnega društva v Škofji Loki«, ki je bil 21. septembra 1945. V kratkem bo poteklo 25 let, ko se je po težkih letih okupacije zopet razvilo bogato kulturno življenje v Škofji Loki in ker zapisnik vsebuje nekatere misli, ki so še danes zelo aktualne in neuresničene, naj ga za 25-letnico delno citiram:

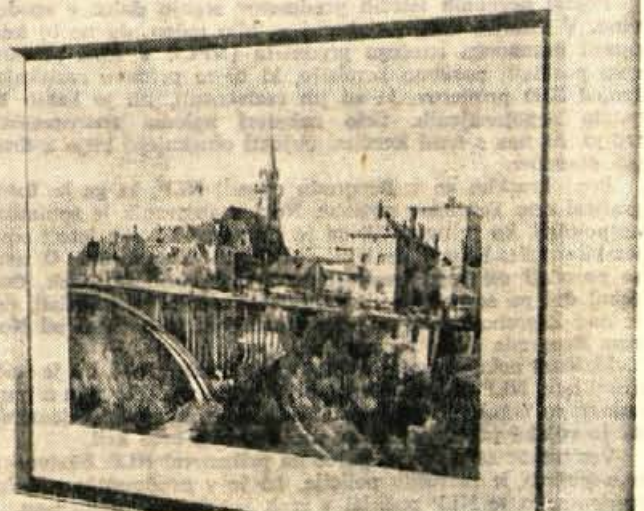
»... Moje mnenje je, da bi bilo nesmiselno misliti na to, da bi kulturno društvo ta dom (na Spodnjem trgu) kupilo. Naša težnja mora biti, da si zgradimo nov dom,

ki bo odgovarjal vsem zahtevam kulturnega društva... Spodnja dvorana je premajhna za nekaj stalnega, zato bi bilo res nesmisel to kupovati. Predlagam pa, naj bi se od vsake prireditve, ki se bo vršila v Kulturnem domu, doleči gotov fond za gradnjo novega kulturnega doma. Postavimo si cilj, da bomo postavili pošten kulturni dom in ta cilj tudi izvedimo. Za prvo siko je ta dvorana dobra, vendar je vseeno premajhna in dalje ni prostorov za čitalnico, knjižnico, šah, mladina in AFŽ nimata prostorov za svoje sestanke itd. Sklenimo, da bomo začeli

zbirati fond, ki mora biti zbran za pošten kulturni dom, kjer bo človek res lahko užival ob kulturnih prireditvah...

Škoda, da misel ni bila izvedena in uresničena, tako si sedaj ne bi bilo treba beliti glave, kje naj bi bile številne kulturne prireditve ob 1000-letnici Škofje Loke in kje dobiti denar. Misel, sprožena ob tem vprašanju še vedno lebdi v zraku, škoda. Bomo pa prav gotovo ob tem jubileju imeli v Škofji Loki novo zgradbo sodišča in hotel. Tudi to bo nekaj.

J. K.

V galeriji Mestne hiše v Kranju razstavlja slikar Ljubo Ravnikar. Dela, ki jih je to pot razstavil, so nastala v zadnjih desetletjih in so ubrana na temo »stari Kranj«. Mnogih arhitektonskih ambientov, ki so prikazani na razstavi, danes ni več ali pa so močno spremenjeni. S svojo, po eni strani kar dokumentarno natančnostjo in po drugi z resnično umetniško zavzetostjo, je Ljubo Ravnikar pravi nadaljevalec mojstrskega oblikovalca gorenjske pokrajine in njene arhitekture iz konca prejšnjega stoletja — češkega slikarja Ladislava Benescha. (lb) — Foto: F. Perdan

Jesenice RADIO

19. avgusta amer. barv. film ZBOGOM COLUMBUS
20. avgusta amer. barv. CS film MOST NA REKI KWAI
21. avgusta egipt. barv. film ARABSKA PRINCESA

Jesenice PLAVZ

19. avgusta amer. barv. CS film MOST NA REKI KWAI
20.—21. avgusta franc.-ital. barv. film BARBARELA

Dovje-Mojstrana

20. avgusta amer. barv. CS film NA OBALI REKE

Kranjska gora

20. avgusta amer. barv. film ZBOGOM COLUMBUS

Javornik DELAVSKI DOM

19. avgusta franc.-italij. barv. film BARBARELA

Radovljica

19. avgusta angl. barv. film NAPAD LAHKE KONJENICE ob 18. uri, franc. barv. film DVE KARTI ZA MEHIKO ob 20. uri
20. avgusta angl. barv. film VROCI MILIJONI ob 20. uri
21. avgusta angl. barv. film DOLGO UMIRANJE V ENEM DNEVU ob 20. uri

Skofja Loka SORA

19. avgusta amer. barv. CS film ROSEMARIJIN OTROK ob 18. in 20. uri

Resnica o NLP

Neznani letéči predmeti razburjajo fantazijo ljudi po vsem svetu. Ali res obstajajo?

Pojavi neznanih letéčih predmetov segajo daleč v zgodovino. V zadnjih letih pa skoraj ni bilo tedna, da ne bi kdo opazil neznanega letéčega predmeta (NLP). V ZDA so lani celo postavili posebno komisijo, ki bi te primere raziskala. Izmed 2000 primerov, ki so jih raziskovali, jih je kakih 10 ostalo nepojasnjenih. Celotni nekateri ugledni znanstveniki trdijo, da nas s temi letéčimi objekti obiskujejo bitja z drugih planetov.

Pred kratkim so v Beogradu opazili NLP, ki ga je fotografiral celo Tanjugov novinar. Neki znanstvenik je somešane pomiril, ko je ugotovil, da je šlo za zelo nizko letéči sovjetski satelit. Kmalu so NLP videli tudi Zagrebčani. O tem so poročali vsi jugoslovanski časopisi in celo tuji tisk. Čez nekaj dni pa so se oglasili trije osnovnošolci in povedali, da je nad Zagrebom letel le njihov balon in je nedaleč od Novega Beograda padel na zemljo.

Meščani nekega mesta v ZDA so bili prepričani, da je nad njimi letel NLP in puščal za sabo ognjeni rep. Poročila o tem pojavu so takoj obkrožila zemljo. Kmalu pa se je razjasnilo, da je vojska preizkušala nov model letala brez kril.

Ves mesec se je nad Londonom prikazoval NLP. Skrivnost tega pojava je razrešila policija, ko je v predmestju prišla študenta, ki je NLP pošiljal v zrak kot kakšen bumerang.

V Bohinju na Gorenjskem je bil neki kmet trdno prepričan, da se na njegovo posestvo spušča neznan predmet. Iz njega so prilezli zelo popolnoma navadni ljudje. Govorili so srbsko in bili sploh zelo prijazni. Kmalu so odleteli. Pojav je raziskan: vojaški helikopter.

Se mnogo je takih pojavov, že več pa je novinarskih rac, da bi povečali naklado svojim časopisom.

M. H.

20. avgusta mehiški barv. film DIVJE SRCE ob 20. uri
21. avgusta mehiški barv. film DIVJE SRCE ob 18. in 20. uri

Kranj CENTER

19. avgusta franc. barv. film LJUBEZENSKI IZZIV ob 16., 18. in 20. uri

20. avgusta franc. barv. film LJUBEZENSKI IZZIV ob 16. in 18. uri, premiera franc. barv. CS filma TRIJE KORAKI SKOZI BLAZNOST ob 20. uri

21. avgusta franc. barv. CS film TRIJE KORAKI SKOZI BLAZNOST ob 16. in 18. uri, franc. barv. CS film MAJHNE VRLINE — VELIKI GREHI ob 20. uri

Kranj STORŽIC

19. avgusta japon. barv. CS film TIHOTAPCI ZLATA ob 16. in 20. uri, amer. barv. VV film Z MOJO ZENO PA NE ob 18. uri

20. avgusta franc. barv. CS film MAJHNE VRLINE — VELIKI GREHI ob 16. in 20. uri, Italij. barv. CS film SMRT TOLPE ROGERJA PRATTA ob 18. uri

21. avgusta japon. barv. CS film TIHOTAPCI ZLATA ob 16. in 20. ur, franc. barv. film LJUBEZENSKI IZZIV ob 18. uri

Tržič

20. avgusta japon. barv. CS film TIHOTAPCI ZLATA ob 18. in 20. uri

21. avgusta amer. barv. film MIREN ČLOVEK ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

20. avgusta amer. film ZRTVOVANI ob 18. in 20. uri

21. avgusta franc. barv. film JAZ IN LJUBEZEN ob 18. in 20. uri

(13. nadaljevanje)

Četudi mu je to dajalo občutek varnosti, pa se vseeno ni mogel otresti nelagodnosti in strahu, ki mu ga je vlival Heydrich. Vsakokrat, ko je Canaris zasilal na telefonu njegov glas, se je ustrašil, da se mu vendarle ni posrečilo najti kakšnega nasprotnega ukrepa, s katerim bi lahko v svoj prid pognal to tehtnico strahu.

Ko so 27. maja 1942 Heydricha ubili v Pragi trije češki rodoljubi, je prišel Canaris na njegov pogreb. »Črnuharji« so ostrmeli, ko so videli, da mu po licih drsijo prave solze. »Izgubil sem prijatelja,« je dejal.

Tedaj je Walther Schellenberg, ki je že dolgo slutil, da drži admiral Heydricha na uzi, prvič položil Canarisov dosje na Himmlerjevo pisalno mizo. »Himmler si je začel živčno grizljati palec,« je pozneje zapisal Schellenberg, »in mi rekel: »Pustite tole tukaj, ob prvi primerni priložnosti bom zadevo pokazal Hitlerju.« Schellenberg je odšel iz pisarne trdno prepričan, da je usoda Abwehra zapečaten; v dosjeju so bili neizpodbitni dokazi o izdajah, ki so jih bili zagrešili Canaris in njegovi sodelavci. Toda minevali so meseci in nič se ni zgodilo. Schellenberg je potem zadevo večkrat sprožil, vendar je iz Himmlerja iztisnil le nejasne odgovore. Ves prepaden je naposled le spoznal, da je podcenjeval prebrisane lisjake iz Abwehra: Canaris je držal za vrat samega Himmlerja! »Podobno kot Heydrich se tudi Himmler ni mogel lotiti nobene akcije, ki bi bila naperjena proti admiralu,« je zapisal Schellenberg. »Skoraj sem prepričan, da je

DUBOJ VOHUNOU

Gilles
Perault

Canaris o Himmlerju marsikaj vedel, sicer bi si vodja SS ne pomišljal uporabiti gradiva, ki sem mu ga bil izročil.« Schellenberg ni vedel, kakšna je bila tista skrivnost, ki je hromila Himmlerja. Tega tudi po dvajsetih letih še ne vemo. Morda se je to nanašalo na enega izmed Himmlerjevih bratrancev, o katerem se je v nacističnih krogih šušljalo, da je »zveza z njim nekam čudna«. Leta 1933 je telefoniral v glavni štab SS in prošil za sestanek s Heinrichom Himmlerjem. Ko so ga vprašali, kako se piše, je odgovoril: »Recite mu samo, da ga je klical njegov bratranec David.« Enajst let pozneje je umrl v koncentracijskem taborišču. Bržkone ne bomo nikoli zvedeli, ali so bili v tajni Canarisovi blagajni podatki o bratrancu Davidu in stari mami Sarah.

Naj bo kakor hoče, admiral Canaris je znal dobro brzdati »črnuharje«, ko je proti njim uporabljal njihove lastne metode, vendar pa ni mogel prepričati, da bi leta 1943 ne odpuštili nekaj njegovih sodelavcev, med njimi tudi Osterja. Kljub temu pa je bil Abwehr še vedno nepremagljiv. Na Schellenbergovi pisalni mizi so se zaman kopičili dokazi o njegovi izdaji. Canaris je že začel verjeti, da bo preživel poraz in padec nacizma, ko je napad Hitlerjeve blaznosti strgal varovalno mrežo, ki si jo je bil spletel okoli sebe. Ta strela z jasnega je udarila zaradi nepomembnega dogodka, pri katerem pa Canaris — kakšna ironija! — ni imel vmes svojih prstov. K zaveznikom sta pobegnila dva agenta Abwehra, ki sta delala na nemškem konzulatu v Istanbulu. Hitlerja je popadel bes. 18. februarja 1944 je podpisal dekret, ki je pomenil posmrtno Heydrichovo zmago, uresničitev Schellenbergovih želja in zmago slavje »črnuharjev«: »Ukazujem, da se ustanovi enotna nemška tajna služba.«

Canaris je zapustil Abwehr. Dobil je manj pomembno delovno mesto na ministrstvu za gospodarske zadeve. Zaprlj so ga šele po julijemskem atentatu na Hitlerja, aretirali ga je osebno Schellenberg; in celo tedaj se je izognil krvavemu obračunu. Šele mesec dni pred dokončnim porazom je Hitler ukazal, naj ga usmrte. Skupaj z Osterjem so ju esesovci obesili mrzlega jutra 9. aprila. Canaris je bil popolnoma nag; da bi »črnuharji« podaljšali njegovo agonijo, so uporabili zelo tanko klavirsko struno.

Tako je februarja leta 1944 Schellenberg prevzel nadzorstvo nad Abwehrom. S šestnajst tisoč agenti, kolikor jih je delalo v tej organizaciji, je vendarle lahko pokazal svoje zmožnosti. Uporabil jih je hotel na svoj in ne na Canarisov način. »Brnuhačem« je postalo to jasno že takoj prvi dan, ko so se zbrali v njegovem glavnem štabu; že urad sam je izdajal svojega gospodarja.

Canarisov »brlog« je bila tesna podstrešna izba v stari hiši, katere dvigalo je bilo vedno pokvarjeno. Pohištvo je bilo na moč preprosto: pisalna miza, nekaj stolov, železna postelja, blagajna in omara s pregrajami; v spodnjem predalu je navadno poležaval njegov jazbečar Seppl. Na stenah so bile fotografije generala Franca, španskega diktatorja, polkovnika Nikolaja, legendarnega voditelja nemške obveščevalne službe med I. svetovno vojno, in jazbečarja Seppla. Pisarna je bila videti tako revna in oguljena, da jo bilo Canarisove delavce vedno sram, kadar je njihov predstojnik v njej sprejemal ugledne tuje goste.

Walther Schellenberg je sprejemal obiskovalce v veliki sobi, ki je bila opremljena s pohištvom iz mahagonija. Tla so bila prekrita s perzijskimi preprogami. Na desni

strani je bila cela vrsta telefonov in mikrofonov, s katerimi je lahko vsak hip navezal stik s Hitlerjevimi kabinetom. V stenah, na stropu in celo v pohištvo so bili ugrajeni zelo občutljivi mikrofoni, ki so lahko zaznali najrahljši šum. Na oknih je bila železna rešetka, ki je bila ponoči nabita z električnim tokom. Električni sistem na vratih in oknih je bil povezan z glavnim alarmnim sistemom, prav tako so bile zavarovane tudi pisalna miza, blagajna in omare. Če bi se jim približal kakšen vsiljivec, bi se alarmni sistem avtomatično sprožil, straže bi blokirale vse izhode, četa esesovcev pa bi obkrožila stavbo. V veliki pisalni mizi iz mahagonija, ki je bila na zunaj videti kot vsaka druga pisalna miza, sta bili ugrajeni dve strojnici. Naperjeni sta bili proti stolom, ki so bili namenjeni obiskovalcem; če bi kateri izmed obiskovalcev vstal in se približal pisalni mizi, bi strojnici avtomatično sledili njegovim gibom. Sprožili ju je bilo mogoče s pritiskom na gumb.

Schellenberg je imel avtomobil z vgrajenim radijskim oddajnikom, ki mu je omogočal vzdrževati zvezo s svojim glavnim štabom iz razdalje štiridesetih kilometrov. Nosil je prstan z velikim modrim kamnom, pod njim pa je bila zlata kapsula s cianidom. Kadar je odpotoval iz Nemčije, si je dal vedno vstaviti lažni zob, v katerem je bila še ena doza strupa.

Toda SS-Brigadenführer je le še poredkoma zapuščal svojo pisarno, ki jo je bil preuredil v trdnjavo. Marca 1944, ko sta obveščevalni službi na obeh straneh Kanala postavljali svoje figure za odločilno igro, si je Walther Schellenberg mrzlično prizadeval, da bi ali napel ali zvezal niti, ki so zaradi Hitlerjevega februarkega ukaza ali ohlapnile ali pa se potrgale. Na voljo je imel še tri mesece, da bi napravil konec negotovosti, ki je begala Führerja.

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)
IV. DEL

123

Slavku pa ni do pogovora.

»Spat moram,« pravi čez čas. »Jutri navsezgodaj grem s sošolci na Vojsko,« se opraviči rudarju in mu pove, da bodo šli skoro vsi dijakji po idrijskih vaseh povedat ljudem, kdo je razširil tiste letake, in agitirat za »lipovo vejico«.

»Tako torej?« je rudar razočaran, ker ga Slavko ni hotel poslušati in se zaplesti v pogovor o stvarih, o katerih bi po rudarjevo Slavko že moral razmišljati ali pa ga bo življenje potegnilo v smer, v katero bi sin socialistke in komunistke ne smel kreniti. »Agitirat za »lipovo vejico?« Za »lipovo vejico?« ponovi z očitajočo zagrenelostjo. »Ne samo lipova vejica, marveč vsa slovenska lipa bo usahnila, če je ne bodo rešile in hranile korenine s sokovi revolucije. Delavci in kmetje smo prst, iz katere raste ta lipa. A te prsti je malo in je bo vedno manj, če se ne izpolni, v kar verujemo in od česar pričakujemo ne samo odrešenja in svobode delavstva, marveč tudi ljudstva, svojega slovenskega ljudstva.«

»Kaj govoriš?« ga pogleda žena, ker ne sliši rudarjevega mrmranja.

»Nič, nič,« pravi in šele, preden gresta spat, pove, kaj ga skrbi: »Bojim se, da je pob že izgubljen?«

»Kakšne neumnosti pa govoriš? Tako pošten fant? Tako priden?« Pahorjeva napak razume moža in se zavzame za Slavkovo nedolžnost.

»Ne mislim tako! Fant mora postati naš. Postati mora komunist, ne pa noreti za narodnjakarskim brezplodjem in nekoristnostjo, za katero se žene narodnjakarski vrh samo zato,

da bo lahko utrdil to, tisočkrat prekleto umazano človeško družbo, ki bo umazana, dokler je ne bomo oprali z revolucijo... Smeješ se, Mana? O resnih rečeh ti govorim...«

»Že, že,« se s te strani strinja z možem Pahorjeva, le možev način govorjenja jo sili v smeh. Tudi Slavku je prej govoril o nekem milu, o neki »žajfi«, zdaj pa govori o »umazani in črni družbi«, ki bi jo bilo treba »oprati«, govori z izrazi, ki jih pobira z časnikov in ki niso njegovi in ki jih v pogovorih ni vajena, smešni pa se ji kljub resnosti zdijo zato, ker jo spominjajo dekliskih let, ko so jo domači fantje dražili, da hodi za knapom iz »bikožajfarjem« vasi in da se bo poročila z »bikožajfarjem«, ona pa ga je pred domačimi »bliskarji« vselej branila in ga postavljala visoko nad domišljave »bliskarje«, ki so se norčevali iz Pahorja, kakor bi se iz slehernega fanta iz drugih vasi, če bi hodila z njim. Se ob sami poroki, jutri bo minilo natančno devetnajst let, so se ji posmehovali, da bo vzela »bikožajfarja«, nato pa dobrodušno pristavili, da ima vseeno srečo, saj je knap in ne kmet. Tako se jima ni bati, da bi »žajfala črnega bika in ga skušala oprati, da bi postal bel, nato pa se po vsem trudapolnem delu in mukah jezila, da je ostal črn! To bi rada rekla sedaj možu in mu povedala, zakaj se smehlja, a ve, da bi jo mož napak razumel in menil, da se mu posmehuje, njemu in resnim stvarim, o katerih govori, čeprav z besedami, ki so jo spomnile sranganja pred devetnajstimi leti in jo zato spravlja v smeh. Zato ne pove, na kaj se je spomnila, pač pa ga vpraša, če ugane, zakaj se smehlja in nasmiha.

»Zakaj? Ne verjameš mi. Neumno se ti zdi.«

»Ne, ne! Sam veš, da ne.«

»Pa se mi vseeno režiš,« je Pahor rezek.

»Ne režim se. Samo spomnila sem se...«

»Na kaj neki?«

»Pomislil in skušaj uganiti.«

»Ne bom mislil. Ne bom ugibal.«

No, pomagala ti bom. Jutri je 15. maj!»

»Vem, volitve! A kaj me brigajo! Ne bom šel voliti! Me misliš gnjaviti še s tem in mi ponujati »lipovo vejico?«

»Ne, prav gotovo ne! Ti veš, kaj je prav in kaj ni! Mislim...«

»Na kaj?« je Pahor nestrpen, ker ga je prekinila pri priljubljenem razpravljanju o umazani in črni človeški družbi, ki bi jo bilo treba okopati v revoluciji, da bi postala čista in nova.

Toda žena ga še vedno sili, da bi ugibal.

»Ti 15. maj pred devetnajstimi leti nič več ne pomeni?« mu pomaga.

»Ah, ja,« se rudar udarj z dlanjo po čelu. »Ves ta hrup! Volitve! Divjanja skvadrstov! Priprave na revolucijo! Ah, ja... seveda, ni čuda, če človek ne misli...« utihne Pahor, ker ga premaga čustvo in zagrnejo spomini. »Trdo življenje, a vseeno ga premagujeva, Mana. Premagujeva s skupnimi močmi... O, Mana, pravzaprav si še vedno lena, še vedno...« Šepeta, potem pa ležeta in se izgubita v objemu...

Tudi Slavko spi. Jutri bo zanj naporen dan. Zanj in za druge, ki hočejo preprečiti nakane italijanskega narodnega bloka na slovenskih tleh in vsaj na Goriškem, Tržaškem in v Istri preprečiti zmago demokraciji nasilja.

A bo zaman. Vse zaman.

Sedmo poglavje

1

Nasilje, črno nasilje...

— Abasso i sciaivi! Dol s suznji!

To so vsakdanje psovke, s katerimi italijanski skvadrstisti psujejo Slovence in Hrvatce. S temi psovkami so na dan volitev divjali predvsem na Tržaškem ter v slovenskih in hrvaških istrskih vaseh. Z njimi so tisto nedeljo sredi maja privedli v Marežice pri Kopru. Ko so ugotovili, da Giolittijevsko-mussolinijevski blok ne dobiva glasov, so z ročno granato razgnali volivce. Pa so se ljudje zbrali. Lotilo se jih je neukrotljivo ogorčenje. Nekdo (rudar Pahor trdi, da je bil istrski komunist Rudolf Bernetič) je zbral Marežane. In čeprav niso imeli ne pušk ne ročnih granat kakor fašisti, so sklenili, da udarijo po njih, ko bo skupini koprskih fašistov pošlo strelivo, in jih preženejo.

Na kmetiji od jutra do večera

Kako so delali pred 50 leti

Za marsikoga, predvsem za mlajše, bo zanimivo, po kakšnem »urniku« so ljudje nekoč na kmetih delali in živeli. Nedvomno precej drugače kot danes! V naslednjih zapisih se bom zato pomudil pri kmetovem delu in zabavi kot je bilo to pred približno petdesetimi leti. O tem mi je pripovedoval oče, ki se še prav dobro spominja nekdanjih dni. Za vsak mesec v letu bom opisal en dan, in sicer tistega, ki je nekako značilen za tisti mesec. Na koncu vsakega zapisa bom naredil kratko primerjavo z današnjim delom. Razmerje števila ur, vložnih v določeno delo nekdaj in sedaj, je seveda veliko, vendar se to dvoje pravzaprav ne da natančno in uporabno primerjati, saj so včasih vse delali ročno ali z orodji, ki so danes že malo v uporabi, zdaj pa delajo največ s stroji.

Prav tako bom primerjal pridelke pred 50 leti in zdaj, pri čemer bodo spet navedene samo absolutne vrednosti; nemogoče je namreč potegniti vzporedno črto med današnjimi in takratnimi pridelki, saj danes kmetje ne primerno več vlagajo v zemljo kot nekdaj. Tudi sam način obdelave je danes popolnoma drugačen. Za nabavo gnojil in mehanizacije pa je potrebno tudi veliko denarja, ki bi nek-

daj veljal marsikatero delovno uro.

Obravnaval bom kmetijo v Mostah pri Komendi, kjer imajo 4 ha obdelovalne zemlje, okrog 2 ha pa travnikov in gozdov. Na njej so nekdaj, pred petdesetimi leti, živeli oče, mati, sin in dve hčerki. Vseh pet je imelo dovolj opraviti, da je bila zemlja po takratnih pojmihi in normah obdelana in oskrbovana. Vsem petim je kmetija

nudila hrano, najnujnejšo obleko in seveda stanovanje. Zabave je bilo malo. Kar jo je bilo, je bila združena z delom ali z verskimi običaji. Prostega časa je bilo manj kot ga je na kmetih danes. Tudi sam način življenja je bil drugačen; zahteval je temu primerne skromne ljudi.

V današnjem času lahko toliko zemlje, kot sem zgoraj zapisal, obdelata oče in mati, ki pa morata biti — razumljivo — še pri močeh in se ukvarjata izključno s kmetijo, in še sin, ki je v dopoldanskem času zaposlen, vse delovne popoldneve pa pomaga pri delu doma. Za nadomestilo nekdanjih delovnih moči moraj imeti kmetija traktor z najpomembnejšimi oz. najpotrebnejšimi priključki ter seveda ostalo orodje in priprave.

Zivljenje na kmetih je danes lažje kot nekdaj. Kdor pa misli, da je lahko, najpreračuna, koliko dela je moral vsak kmet vložiti v to, da je dosegel sedanjo stopnjo mehanizacije. Velika zasluga za to gre seveda razvoju tehnike, ki kmetom veliko pomaga.

Zanimivo je tudi, da se nekatere poljske kulture ne sadijo oz. ne sejejo več, ker druge kulture dajejo donosnejše pridelke in zlahka nadomestijo manj pomembne,

Specializacija se vedno bolj uveljavlja in v tem je tudi bodočnost tistih, ki se hočejo še naprej intenzivno in resno ukvarjati z obdelovanjem zemlje. Specializacija, združena seveda z mehanizacijo, se vse bolj uveljavlja tudi že pri zasebnih kmetih.

Poudarim naj še, da vsak dan v mesecu ni bil tako obremenjen z delom kot ga bom opisal. Kmet je namreč pri svojem delu, pri urniku dela za vsak dan, teden, mesec in leto, odvisen še od mnogo drugega: vreme, kvaliteta orodja in delovnih priprav, od delovne sile, nekdaj veliko tudi od verskih običajev in zahtev ipd. Malokatero delo je tako odvisno od vremena kot kmetovo. Za orodja pa pravijo: če je orodje dobro pripravljeno, je to že pol dela. Delovna zavest ljudi je večinoma visoka, ker se zavedajo, da delajo na svoji zemlji in da je od njih samih veliko odvisno, kakšen bo pridelek. Tudi dninarji, ki jih je bilo včasih dovolj, so vedeli, da jih bodo drugič najeli le, če se bodo z delom izkazali. Tudi razne verske navade so včasih veliko vplivale na kmetovo delo in življenje. Veliko so se ozirali na tako imenovane verske mejnike. Točno so se ravnali po tem, da so do godovanja tega in tega svetnika vsadili ali

posejali določeno kulturo. Danes te meje niso več tako ostro začrtane, čeprav se — vsaj nekaterih — kmetje še skušajo držati.

DAN V MARCU

Pri kmetu se leto začne spomladi, ko se začno dela na polju in v gozdu. Zimski počitek je plačilo za naporno delo v preteklem letu. Če je zima dolga, potem je spomladi posebno veliko dela. Treba je sejati, grabiti listje, pripravljati drva, voziti gnoj, pobranati travnike... Posebno nekdaj je bilo veliko dela, ko je bilo treba vse to narediti s slabim orodjem. Rekli so, da je spomladi celo huje kot ob »velikem delu«, to je v času žetve.

(Nadaljevanje)

Ivan Sivec

Gorenjski kraji in ljudje

ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA REŠUJE ŽIVLJENJA

SVETOVNI DAN ZDRAVJA

19. AVGUST 1970

RESNICA O RAKU

Rak na dojki

Pri ženskah je rak na dojki tretja najpogostejša oblika raka. Največ ga je pri ženskah v starosti od 40 do 60 let. Razvije pa se lahko tudi pri mlajših, starih npr. okoli 20 let, ali pri ženskah, starih nad 60 let. Moški zelo redko obolevajo za to vrsto raka. V začetku bolezni moremo ozdraviti raka na dojki pri 3/4 žensk, ki pridejo na zdravljenje, kasneje samo pri 1/4. Kljub temu, da je dojka preiskavi lahko dostopna in so spremembe, ki nastanejo v njej lahko opazne, pride na zdravljenje veliko žensk šele v zelo napredovanem stadiju, ko je npr. vsa dojka spremenjena v eno samo veliko smrdečo rano. Začetno znamenje na dojki:

— zatrdina, navadno grčaste neravne površine, ki ne boli. Taka zatrdina pa lahko

tudi ni nevarna, vendar lahko to presodi le zdravnik po skrbnem pregledu celic ali tkiva iz tega tumorja pod drobnogledom.

Pogosto imajo ženske, tudi če ne dojijo, iz dojke izcedek, ki je različno obarvan in se pojavlja občasnno ali pa je stalen. Z enostavno preiskavo tega izcedka je mogoče precej zanesljivo ugotoviti, ali gre za raka ali ne.

Rak na ženskih spolnih organih

Rak se lahko razvije na telesu ali vratu maternice, na jajcevodih, jajčnikih, v nožnici ali na sravnici. Največ je raka na vratu maternice, in sicer pogosteje pri poročenih kot neporočenih ženskah. Na leto oboli pri nas za rakom na vratu maternice okoli 300 žensk. Znamenja tega raka so predvsem krvavitve. Vsaka neredna krvavitev pri ženski mora biti opozorilo, da se je na tem mestu pojavil morda rak. Krvavitve se pojavijo same od sebe ali pa med občevanjem. Vendar se pojavi krvavitev predvsem šele pri bolj razvitem raku. V začetku samem ni tega znamenja. Zato je potrebno, da gre vsaka nad 25 let stara ženska vsaj enkrat na leto k zdravniku. Zdravnik lahko s preprosto preiskavo nožničnega izcedka ugotovi že najbolj zgodnje spremembe, iz katerih se lahko razvije rak, kakor tudi že razvitega raka. Takega zgodnjega raka je mogoče pozdraviti z majhno operacijo, po kateri ženske še vedno lahko zanosiijo in rodijo. Kasneje pa je treba ponavadi odstraniti vso maternico.

Vsako leto je v Kranju med Gorenjskim sejmom tudi razstava rejcev malih živali

Gostilna in kegljišče pri Meru

Gostilna pri Meru je že zelo stara, saj pravijo, da izvira še iz Napoleonovih časov. To potrjuje tudi na prvi pogled kar malce nenavadno ime, saj je besedica mer francoskega izvora in pomeni župan.

V svoji dolgotrajni in pestri zgodovini je ta znamenita gostilna v Zeleznikih v Selški dolini doživela prav zanimiva in burna obdobja. »Merovi mami«, gostilničarki, kakršnih je le malo, so najbolj ostali v spominu furmanski časi, ko je po danes že malce pozabljeni dolini potekal še živahen promet. Takrat so zgradili tudi enostezno betonsko kegljišče in »Merova mama« se še danes spominja, kako so navdušeni kegljavnjci prekegljali cele noči. Tudi pozneje se veselje nad kegljanjem ni ohladilo, vendar pa je kegljišče počasi

zastarelo. Prav zato sta se sedanji gospodar Košmelj Jože in njegov brat Mitja odločila, da bosta zgradila novo dvostezno avtomatsko kegljišče. Otvoritev je bila 1. II. 1969, čeprav so načrti obstajali že mnogo prej. Promet je precej porastel, kar pa je tudi razumljivo ob vseh ugodnostih, ki jih nudi »Gostilna pri županu«. Poleg čudovite in mirne pokrajine, skoraj še neoskrunjene od modernega utripa življenja, vendar le za skok oddaljene od večjih mest, so nam poleg izredno nizkih cen na voljo še razne druge ugodnosti. Kegljšče je tehnično popolno in izredno lepo urejeno, poleg tega pa zelo poceni, saj stane 15 minut le 3 dinarje.

Spriču urejenosti je bilo na kegljišču že več tekmovalj.

Poleg stalnih gostov, ki prihajajo največ iz okoliških hribov in iz bližnje Skofje Loke, je tudi vse več tujih gostov, ki so z ureditvijo kegljišča in postrežbo nadvse zadovoljni in se radi vračajo. Gostje v gostišču lahko tudi prepijo, poleg kegljišča pa je izredno prijeten prostor imenovan »bunker«, primeren za razne zaključene družbe ob praznovanju raznih obletic in podobnih priložnosti. V tem, v škofjeloški občini edinem avtomatskem kegljišču, ki je sicer odprto od 8. do 23., so možne tudi rezervacije, tako da lahko mirne zaključene družbe prekegljajo cele noči. V gostilni pa vas bodo tudi dobro postregli, saj imajo na voljo mnoge odlične domače specialitete.

Za večjo prometno varnost

3. NAPRAVE ZA ZAUSTAVLJANJE

(Nadaljevanje)

Priklopno vozilo nad 0,75 ton največje dovoljene teže mora imeti delovno in parkirno zavoro, ki delujeta najmanj na kolesa ene osi. Vozilo izdelano in vključeno v promet po 1. januarju 1972, mora imeti delovno in parkirno zavoro, ki delujeta na vsa kolesa priklopnika oziroma polpriklopnika.

Priklopno vozilo nad 0,75 ton največje dovoljene teže, ki se zavira z vlečnim vozilom, mora imeti avtomatično komando zavornega sistema, ki priklopno vozilo ustavi, če se nasilno pretrga zaviralna naprava za spajanje.

Enoosni priklopnik z obremenitvijo osi več kot 1,5 ton z vlečnim vozilom spojen po togem drogu, mora imeti delovno zavoro. Če ima priklopno vozilo več kot dve osi je izjemoma dovoljeno, da kolesa ene si niso zavirana.

Delovna zavora priklopnika mora biti taka, da v kar najmanjši meri vpliva na zaviranje vlečnega vozila in njegovo stabilnost.

Priklopna vozila namenjena za prevoz potnikov, pri katerih največja dovoljena teža presega 7 ton ter priklopna vozila namenjena za prevoz tovora, pri katerih največja dovoljena teža presega 10 ton, morajo imeti, kadar so priključena na vlečno vozilo, vdelan regulator, ki nenehno uravnava zaviranje v sorazmerju z obremenitvijo vozila.

Komisija za otroško varstvo pri TEMELJNI IZOBRAZEVALNI SKUPNOSTI razpisuje prosti delovni mesti v vzgojno varstveni ustanovi Gorje, in sicer:

2 VZGOJITELJICI

Pogoji: končana srednja vzgojiteljska šola z diplomom. Prednost imajo prošilke s strokovnim izpitom. Nastop službe 1. 9. 1970, zaposlitev za nedoločen čas. Prijave sprejema tajništvo TIS Radovljica 15 dni po objavi razpisa.

Vprašanje občanom Bleda: Kdo od Blejčanov ve, kaj pomeni betonski štirljoglati kos, ki je betoniran na južnem vrhu Straže — slika. Je to podstavek kakega spomenika ali je kar spomenik ali kaj drugega? Na tem kvadratu ni nobenega napisu. Prepričani smo, da večina Blejcev ne ve, kaj to pomeni. Pojasnilo bo za veliko ljudi občine Bled zelo zanimivo. Prosim o sebo, ki kaj ve o tem kamnu na Straži, naj to sporoči Glasu. — I. D.

Zlata poroka Franca in Julijane Skok iz Kamnika

V soboto je bila v Kamniku zlata poroka Franca in Julijane Skok iz Kamnika. Zanimivo je, da sta bili pričisti kot pred petdesetimi leti, in to Anton Stefula, upokojeni nadzornik železniške proge in Evgen Sila, upokojeni železniški uradnik. Zlatoporočenec Franc Skok je bil rojen 29. januarja 1895.

leta v Brestovici pri Sežani kot sin kmeta, čebelarja. V družini je bilo sedem otrok: šest bratov in sestra. Od teh so živi še trije bratje in sestra.

Zlatoporočenka Julijana je bila rojena 23. februarja 1901. v Kamniku.

Njen oče je bil mizar. Tudi v njihovi družini je bilo se-

dem otrok, pet sester in dva brata.

»Kako sta se spoznala,« je bilo prvo vprašanje, ko smo kramljali z zlatoporočencema.

»Marca 1915. leta sem prišel služiti vojaški rok v 97. tržaški pešadijski polk v Kamnik. Samo šest tednov sem bil v Kamniku, potem pa so našo enoto zaradi preteče nevarnosti vojne z Italijo premestili v Most na Soči. V neki hiši v Kamniku sem vsak dan kupil pol litra mleka. Včasih ga mi je dala starejša ženica, včasih pa 14-letno dekle. In to dekle je 1920. leta postala moja žena. Samo šest tednov sva se poznala, potem pa 4 leta doplovala. 15. avgusta 1920. leta sva se vzela.«

»Kdaj vam je bilo v življenju najtežje?«

»V prvi svetovni vojni sem bil na soški fronti pri Doberdolu. Bilo je strašno. Tam je bila prava ljudska klavnica. V 97. pešadijskem polku nas je bilo 1000 mož, po bojih pri Doberdolu pa nas je ostalo samo še petdeset.«

»In kdaj ste bili vi najbolj srečni v življenju?« sem vprašal zlatoporočenko Julijano.

»Moja sreča so moji otroci. Njim je bila posvečena moja skrb. Z mozem sva dala otroke študirat. Hčerka Dana je v kadrovski službi tovarne Svilanit, Zdravka je poročena z dr. Gasperinom, veterinarjem v Kamniku, sin Zdenko pa je elektrotehnik in dela pri zunanji trgovini Iskre. Med vojno je bil sin kot 17-letni fant komisar čete v Slandrovi brigadi.«

Franc Skok se je v Senožcah izučil za sirarstvo in mlekarstvo. Ko je Italija zasedla Primorsko, je pobegnil v Jugoslavijo. Po Dolenjski in Štajerski je iskal službo za svoj poklic, a je ni dobil. Zato se je vpisal v podoficirsko orožniško šolo v Ljubljani. V tej službi je ostal tudi za okupacije do 1944. leta, ko so ga upokojili. Ker orožniki niso bili priljubljeni, naj takoj povem, da je Franc Skok ostal še za okupacije nemški orožnik po nalogu vodstva OF za kamniško-domžalsko okrožje. Ze poletj 1941. leta je poslal v kamniški bataljon 7 pušk in precej streliva. Da je res ostal po nalogu OF v nemški žandarmeriji (da bi poročal o nemških namerah), je dal pismeno izjavo med drugim tudi dr. Marjan Dermastja, eden izmed voditeljev vstaje v kamniškem okrožju. Zato so zlatoporočencu priznali posebno delovno dobo od 1941. leta.

Zlatoporočencema čestita tudi uredništvo Glasa.

J. Vidic

Franca in Julijana Skok iz Kamnika — Foto: J. Vidic

Čakal ga je listek s sporočilom...

»Martina spet ni nočoj,« sem slišal že med vrati, ko sem z majhno zamudo vstopal v nekoliko zakažen lokal pri Majolki. Ko sem se približal k mojemu stalnemu omizju, kjer smo se po napornem dnevu enkrat ali dvakrat tedensko zbrali na partijo taroka, sem videl, da je njegovo mesto res prazno. »Kaj neki se mu je zgodilo,« smo ugibali. »Pa ja ni morda postal 'copata',« sem pomislil. Njegova žena me že nekaj časa gleda postrani, kadar se mimogrede ustavim pri njih ter poklepetam z njim besedo, dve o naših moških zadevah.

»Veste kaj, do njega stopim, da vidim, kaj je,« sem po krajšem premišljevanju dejal. »Kaj bi peščil, na ključce,« mi je dejal prijatelj. Očitno tudi njemu ni bilo do taroka, dokler se stvar ne pojasni. Odhitel sem proti njegovemu domu. Že sem hotel vstopiti kot običajno, pa sem zadnji hip pomislil na ženo in na njene nekam čudno lesketajoče se oči pri zadnjem srečanju. Zaradi varnosti sem rajši nekajkrat zahupal.

Kot bi ustrelil se je pojavil Martin med vrati ter dajal znamenje s prstom na ustih, naj ne povzročam hrupa. Previdno sem se mu približal. Bil je videti utrujen in neurejen. Povešenih oči mi je dejal, da ne smem delati hrupa, ker je pravkar spravil otroke v posteljo in bi rad videl, da bi zaspi, ker ima še mnogo stvari urediti. Povabil me je v hišo. Srh me je spreletaval, ko sem mu sledil po stopnicah do dnevne sobe. Kot tla sva se zleknila v globoke fotelje.

»Pa se ja ni zgodilo kaj hujšega,« sem jecljaje prekinil mučno tišino. »Sam z otroki,« je po daljšem oklevanju dejal. »Že me že teden dni ni domov. Morda pride nočoj,« je ves zamišljen pripovedoval,

vmes pa nemirno gledal na uro ali pa proti vratom. »Samo, da ji gre na bolje,« sem ga skušal potolažiti. V mislih sem si namreč predstavljal, da jo je doletela huda bolezen ali pa prometna nezgoda.

»Saj ni bolna,« me je prekinil. »Na dopust je odšla.« »Pa kar sama?« »Ja, pred enim tednom je to bilo. Iz službe sam prišel kot navadno malo bolj pozno; saj veš, majhen klepet po službi s kolegi, morda še na kozarček. Ona je pa medtem tudi že imela pripravljeno kosilo. Toda to pat je bilo drugače. Ko sem prišel domov me je namesto kosila čakal listek s sporočilom, da je odšla za nekaj dni s prijateljico na dopust ter naj ne bom zato nič v skrbeh. Za jeto ni bilo časa. Moral sem pohiteti v vrtec po otroke in pripraviti kosilo zase in zanje. Potem je sledilo pospravljanje, sprehod in igranje z otroki, pranje, likanje in še kup drugih stvari. Zame ne ostane nič več prostega časa. Po kosilu ne morem več ob kavici za uro ali dve prelistavati časopise ter vmes malo predremati. Ni časa, da z izgovorom o važnem sestanku popoldan zavijem v bližnji bife. Tudi rednih zmenkov ob taroku ni več zame,« je tiho pristavil. Molčala sva. Iz razmišljanja so me predramile zavore avtomobila, ki je medtem ustavil pred hišo. Hip zatem je vstopila Martinova žena. Z Martinom sva se spogledala. Vstal sem, se na kratko opravičil ter pohitel proti vratom. Dejala je: »Kar je bilo naj ostane med nami. Res nisem mogla drugače.« S pogledom je ošinila Martina. »On me bo mogoče razumel!« »Bodi brez skrbi, tudi jaz te zdaj razumem,« sem dejal in odšel.

N. T.

Grajska pojedina na blejskem gradu

Blejski turistični in gostinski delavci se že nekaj let trudijo, da bi svojim gostom pripravili pester program prireditvev, ki bi jim izpopolnile in popestrile bivanje v tem lepem turističnem središču. Zamisel mojstrice kuhinje — Kristine Matjašič — voditeljice kuhinje v hotelu Golf na Bledu, se je letos že tretjič izpolnila in bili smo njeni gostje na grajski pojedini. (Pripravila jo je Kristina Matjašič v sodelovanju z blejskim gostinskim šolskim centrom in hotelom Krim).

Že sama zunanja podoba grajske pojedine je zelo zanimiva in privlačna. Ob vhodih v grad stoje pravcati stražarji s helebardami, vsi pot do restavracije razsvetljujejo bakle na posebnih podstavkih in prikupni strežniki so vsi v srednjeveških oblekah (iz garderobe Loškega gledališča).

Na posebni mizi so gostom na ogled že pred pojedino nekatera srednjeveška jedila, ki so čudovito aranžirana in okrašena s cvetjem. Jedila nosijo na posebej za to prireditev pripravljenih nosilih do miz, kar precej spominja na stare slike holandskih mojstrov. Sodobna je tako rekoč samo posoda na mizah in pribor. Jedi so pripravljene po starem načinu kuhanja in prilagojene sodobnemu okusu. Vsekakor je bilo najboljšje meso marinirano v vinu, sledila mu je juha po Vitteliusu, zelo okusne so bile ribe z beluši in zelenimi rezanci, posebno pikanten okus je imela divjačina z

olivami in gobami in za zaključek mesnih jedi je bil prašiček nadevan s klobasami, srcem in jetri, z ajdovo kašo in zeljem. Za poobedek pa še pecivo, sir in sadje. Res prava grajska pojedina, ki so jo gostje komaj zmogli, niso pa je mogli prehvati.

Iz pogovora s Kristino Matjašič smo zvedeli, da testenine in del peciva pripravil en dan prej, ostalo pa začne kuhati že ob 12. uri na dan pojedine, ki je končana okoli 23. ure zvečer. Za tri ure sladokusne pojedine je treba ogromno časa, dela in znanja. Zato je škoda, da ta blejska prireditev še ni doživela tiste popularnosti kot ji gre, da v treh letih še ni prodrla niti s kratko, zanimivo novico niti na TV in tudi tisk jo je z izjemo Dela, skoraj zamolčal. Temu primeren je bil tudi letošnji obisk in škoda je, da bi zaradi preslabe popularizacije izredno zanimiva in dragocena prireditev Bleda zamrla.

Prirediteljem samo še en predlog: v prihodnje bi bilo zelo primerno, če bi dober konferansje (ki pozna tudi več tujih jezikov) nastopal kot prireditelj oziroma gostitelj in bi goste pozdravil ob začetku in zaključku pojedine in tudi sproti tolmačil pripravo in značilnosti jedi in če bi k temu pritegnil še kakšen ansambel za staro glasbo in dva plesalca za menuet, bi bila pojedina res »kompletna«.

J. Krek

CREINA turistično
prometno
podjetje
KRANJ

Izredna priložnost!

Creina prireja izlet z letalom DC-9 v Rim

dne 15., 16. in 17. septembra 1970 po izredni ceni 520,00 din

Ogled največjih znamenitosti Rima: Parlament, Fontana di Trevi, Španski trg, Trg Venezia, Kapitol, Foro Romano, Kolosej, postaja Termini, trg sv. Petra, Katedrale, Sikstinske kapele in Angelskega gradu.

Prijave do vključno 22. 8. 1970 pri Creini, Kranj — tel. 21-022

ZITO Ljubljana
DE Pekarna Kranj

Takoj zaposlino

KURJACA
PARNIH KOTLOV

Pogoj: vojaščine prost, opravljen izpit za kurjača parnih kotlov. Osebni dohodek po pravilniku podjetja. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

**ŠOLSKO LETO SE
ZAČENJA
PRI
MLADINSKI
KNJIGI**

knjige
učbeniki
priročniki
aktovke
in
druge
šolske
potrebščine

Ponovno obveščamo vse zainteresirane, ki rabijo betonske prage, primerne za betoniranje, da smo jih na odseku proge Žabnica—Kranj deponirali na primernih prostorih tako, da so dostopni za vse vrste vozil. Pragovi so brezplačni. Podrobne informacije dobi lahko vsakdo pri nadzorništvu proge Kranj, Kolodvorska 9.

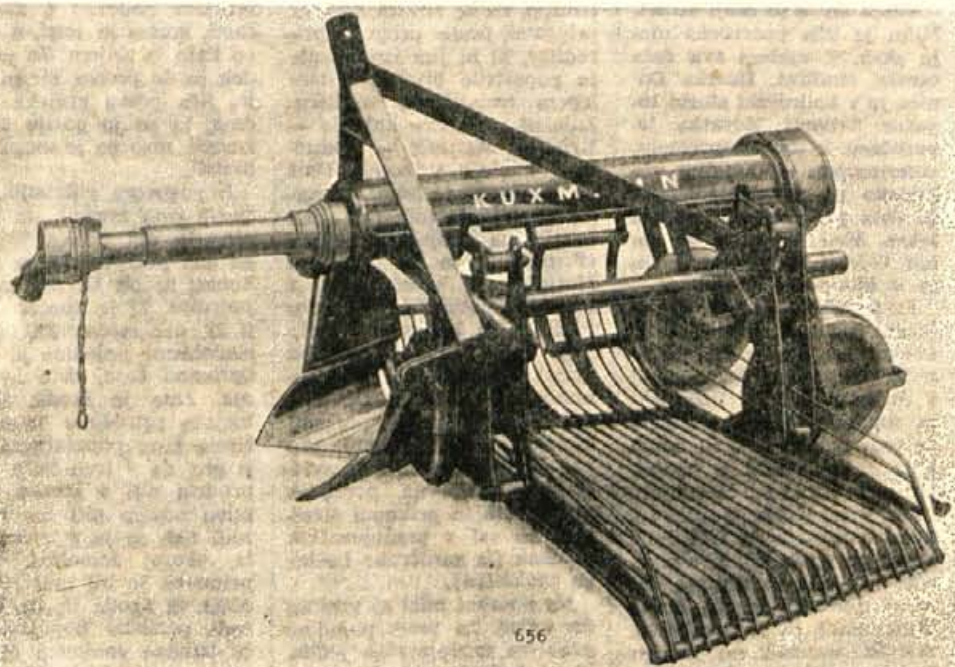
Sekcija za vzdrževanje prog
Jeserice

agrotehnika

EXPORT — IMPORT, LJUBLJANA, TITOVA 38 vam nudi

sodobni traktorni priključek izruvač krompirja

»KUXMANN SSK«

Preko lemeža zdrsne masa zemlje na dve tresoči se mreži, ki se treseta v nasprotnem smislu dovolj intenzivno, da se s tem v najkrajšem času loči gomolje krompirja od zemlje in plevela. Z njim se doseže čisto delo in velik delovni učinek.

Izruvalo je brez zobčnikov in brez pogonskih verig.

Vse nadaljnje informacije lahko dobite pri Agrotehnik, Ljubljana, Titova 38, telefon 315-555 ali pri poslovalnicah v Celju, Mariboru in Murski Soboti.

Kompas hotel
poslovna enota Ljubelj

razpisuje prosto delovno mesto
ekonoma

Prednost ima dober administrator trgovske smeri, ki ima veselje do gostinstva. Obvezno vozniško dovoljenje. Zaposlitev stalna. Osebni dohodki po dogovoru. Samsko stanovanje na razpolago.

Direkcija Ljubelj

Veletrgovina
Živila Kranj
Kadrovska komisija DS

objavlja prosto delovno mesto

šefa blagovnice Cerklje

Kandidati za objavljeno delovno mesto morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoko kvalificiran trgovski delavec z delovnimi izkušnjami za vodenje trgovine ali
- kvalificiran trgovski delavec z najmanj 10 let prakse na enakih delovnih mestih.

Pri izbiri kandidata bodo imeli prednost interese, ki imajo lastna motorna vozila. Nastop službe je možen takoj ali po dogovoru. Prijave za zasedbo objavljenega prostega delovnega mesta sprejema kadrovska služba podjetja do 10. 9. 1970.

Varčujmo na deviznih računih

**pri
Gorenjski
kreditni
banki**

PRODAM

Zelo poceni prodam kombinirano **SOBNO OMARO**. Vozlič Fanka, Zasavska 10, Kranj (Orehek) 3562

Ugodno prodam rdeče prvovrstne **PREVLEKE** za PRINZ 1000 in dobro lutzovo PEČ, visoko en meter in pol. Hočevar, Radovljica, Gorenjska cesta 35, telefon 70-283 3565

Prodajam 100 kg težkega **PRASICA**. Prebačevo 27, Kranj 3633

Prodajam kombiniran **OTROŠKI VOZICEK**. Semšar Sašo, Zanova 36, Kranj. Ogled popoldne 3634

Prodajam globok **OTROŠKI VOZICEK**. Fajfar Jože, Sorlijeva 16, Kranj 3635

VALILNICA NAKLO

po končan valilni sezoni

RAZPRODAJA 1 LETO STARE KOKOSI

po zelo ugodni ceni.

Prodajam nove **GAJBICE**. Hrovat Lovro, Hraše 4, Smednik 3636

Prodajam **MOPED** in borove **PLOHE**. Sp. Duplje 71 3637

ZAMENJAM CEMENT za betonsko železo. Senčur 88

Prodajam globok **OTROŠKI VOZICEK**. Blažič Zvezdana, Luznarjeva 14, Kranj 3639

Prodajam nov 14-colski lahek **GUMI VOZ**. Sidraž 2, Cerklje 3640

Prodajam 250 kosov **OPEKE** monta 12. Češnjek 27, Cerklje 3641

Prodajam **ZAZIDLJIVO PARČELO** v Zg. Bitnjem. Naslov v oglasnem oddelku 3642

Prodajam **ELEKTROMOTOR** 3,5 KM. Kadivec Martin, Senčur 258 3643

Prodajam kombiniran italijanski **OTROŠKI VOZICEK**. Plavča Katarina, Ljubljanska 6, Kranj 3644

Izdaja in tiska **ČP »Gorenjski tisk«** Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek, račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835 21-860, uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152. — Naročnišna: letna 32 polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo

Ugodno prodam zakonsko **SPALNICO**. Ivan Likozar, Kranj, ulica 1. avgusta št. 9

Prodajam **KRAVO**, ki bo v kratkem tretjič teletila. Jenko Alojz, Godešič 53, Skofja Loka 3645

Prodajam traktorsko **GUMO** 10 x 28. Podpeskar, Kokrica 60, Kranj 3646

Poceni prodajam **KAVC**, 3 **FOTELJE**, **MIZICO** in **PREPROGO**. Ogled vsak dan od 14. ure dalje. Škerjanc Lojzka, Frankovo naselje 74, Trata Skofja Loka 3647

Prodajam obžagan **LES** za ostreže in **DESKE** za napašč. Jezerska cesta 108/c, Kranj 3648

Prodajam leseno barako, primerno za garažo. Zevnikova 3b (Orehek), Kranj

KUPIM

Kupim strešno **OPEKO** bobrovec. Naslov v oglasnem oddelku 3649

Kupim **BIKA** za rejo. Azman, Suha 5, Kranj 3650

Kupim otroško **POSTELJICO** in **STAJICO**. Smid, Kidričeva 25, Kranj 3651

MOTORNÁ VOZILA

Poceni prodajam **PRIKOLICO** za fiat 750 in **MOPED**. Naslov v oglasnem oddelku

Prodajam **PUCH** 175 za 800 din. Tenetiše 12, Golnik 3653

Po nizki ceni prodajam **FIAT**, letnik 1969, zaradi gradnje. Tone Torkar, avtočičarstvo, Begunjska n.h., Lesce 3654

Prodajam **AVTO R-4**, letnik 1968 v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 3667

STANOVANJA

Dvosobno komfortno **STANOVANJE** brez centralne kurjave v bloku v Kranju **ZAMENJAM** za tro- ali večsobno komfortno stanovanje s centralno kurjavo. Ponudbe poslati pod »nizka najemnina« 3541

Prodajam dvosobno komfortno **STANOVANJE** v Kranju. Informacije po telefonu 22-056, po 12. uri 3655

Uslužbenec išče **SOBO** v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati pod »september« 3656

Na **STANOVANJE** vzamem dva študenta. Naslov v oglasnem oddelku 3657

Oddam opremljeno **STANOVANJE** za tence Jovičič. Moša Pijade 11, Kranj 3658

ZAPOSLOTITVE

Takoj dobi službo **AVTOKLEPAR**, ali vzamem **FANTA** za priučitev te stroke. Hafner Stanislav, Rupa 38, Kranj 3659

Sprejem **VAJENCA** za mizarstvo stroko. Ovsenik Alojz, Jezerska cesta 108/c, Kranj 3660

IZGUBLJENO

Oseba, ki je dne 6. 8. zamenjala **AKTOVKO** v samopostrežni trgovini pri avtobusni postaji, naj jo vrne prav tja, kjer dobi svojo 3661

V območju Lubnika oziloma Skofje Loke se je izgubil **lovski terier (psica)**, ki ima črne gladke dlake. Sliši na ime Vurka. Najditelja prosim, naj mi proti nagradi pošlje svoj naslov. Vinko Hainar, Zg. Bitnje 189, Zabnica 3662

Kdor izsledí mlado **siamsko MUCKO** (konec repa ima zakrivljen); odneseno pretekli petek, dobi nagrado. Spročite v Kranj, Ljubljanska cesta 21 3663

Od avtobusne postaje do Brega sem izgubil **moške HLAČE**, žensko **OBLEKO** in **KRILO**. Najditelja prosim, da najdene predmete vrne na Breg št. 9, Kranj 3664

ZENITVE

Fant, 35 let, nealkoholik, z ugodno službo in novo hišo, želi spoznati sebi primerno dekle do 40 let. Naslov v oglasnem oddelku 3665

60-letni vdovec, upokojenec, dobro situiran, poroči gospodinjjo 45 do 65 let. Samo resne ponudbe poslati pod »Lepa jesen« 3666

Projektivno

PODJETJE, KRANJ

Cesta JLA 6/I
(nebotičnik)

IZDELUJE
NACRTE
ZA VSE
VRSTE
GRADENJ

SENTA,
SKLADIŠČE
KRANJ,
Tavčarjeva 31,
tel. 22-053

Odkupuje vse žitarice — zamenjava žitarice za vse vrste moke. Prodaja najkvalitetnejšo moko, krmilno moko, koruzo, pšenico, oves, ječmen, pšenčni in koruzni zдроб. Cene so konkurenčne — skladišče je odprto od 5. do 19. ure in ob sobotah

ODDELEK ZA TURIZEM LJUBLJANA

Priporočamo delovnim organizacijam, Društvom upokojencev in posameznikom

V **KASTELAH PRI SPLITU** nudimo prijetne počitnice po znižanih cenah od 7. do 28. septembra 1970.

7-dnevni penzion z dobro domačo hrano v dvoposteljnih sobah s tekočo vodo, brezplačno kopalnico, brez doplačila za turistično takso ter avtobusni prevoz z udobnim turističnim avtobusom v Kaštele in nazaj skupaj le dinarjev 352.—

Za skupine nad 10 oseb damo poseben popust, cno brezplačno mesto.

Prijave sprejemajo vse poslovalnice SAP-Ljubljana.

30. avgusta — enodnevni izlet na **GRUND-KATSCBERG — DOLINA MURE — BREZE — CELOVEC**

— 6. septembra — enodnevni izlet **VISARJE — PREDIŠ — BOVEC — VRŠIC**

— 10. septembra — devetdnevni izlet združen z ogledom kulturnih zanimivosti **SRBIJE in MAKEDONIJE**

— 12. septembra — šestdnevni izlet na svetovno prvenstvo frizerjev v **STUTTGARTU** z ogledom renskih slapov in dela Svica

— 12. septembra — dvodnevni izlet na **KOROSKA JEZERA — GROSSGLOCKNER**

— 23. septembra — petdnevni izlet v **SVICO** — obisk 51. mednarodnega sejma v Lausanni

— 27. septembra — enodnevni izlet po zapadnem obrobju **POHORJA**

— 9. oktobra — petdnevni izlet v **RIM**, ki je jeseni najlepši — z ogledom **PADOVE, FIRENC, RIMA, SIENE**

Se je čas, da si rezervirate prijetne počitnice v Sapovi organizaciji:

KASTEL STARI pri **SPLITU** — **CRIKVENICA** — **VOLPARIJA** pri **SAVUDRIJI** — **FIESA** pri **PIRANU** — **KRANJSKA GORA**

V sodelovanju s potovalno agencijo **JUGOTURS** organiziramo zanimivo potovanje z letalom v **MOSKVO** in **LENINGRAD**. Potovanje bo trajalo 8 dni s polnimi penzoni v hotelih A kategorije.

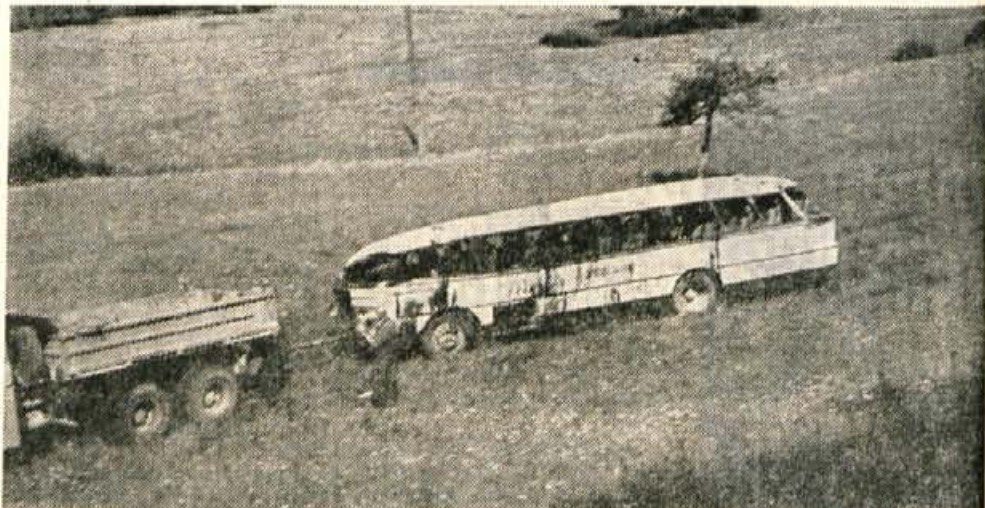
Potovanje organiziramo 1. in 22. septembra. Cena potovanja 1.890.— din; možnost obročnega odplačevanja.

S Požarne odškodnine

Uprava Zavarovalnice SAVA — PE Kranj obvešča svoje zavarovance, da je bila izplačana naslednja požarna škoda:

dne 13. 8. 1970: LAMPE LJUDMILI, Sp. Brnik 4, p. Cerklje 15.370,90 din za gospodarsko poslopje, gospodarske premičnine in pridelke.

Uprava Zavarovalnice SAVA — PE Kranj

Avtobus, poln potnikov se je znašel pod cesto. K sreči nihče ni bil ranjen. — Foto. J. Košnjek

Neurje na Krvavcu

Minuli ponedeljek je strela povzročila v tem mesecu že drugo nesrečo na območju Krvavca. Poročali smo že, da je v noči od 1. na 2. avgust strela udarila v gospodarsko poslopje Franca Spruka iz Lenarta na Rebrli 4 in o tem, da je skoraj novo gospodarsko poslopje pogorelo do tal. V ponedeljek proti večeru pa je nad Krvavcem nekajkrat močno zagrmelo in se zabliskalo. Strela je povzročila novo nesrečo! Udarila je v smreko na Jezerski planini. Prav tedaj sta bili pod smreko dve kravi, ena junica last Petra Kuharja iz Ambroža 5 in ena breja krava last njegovega brata Petra Kuharja iz Podboršta 1 pri Kamniku. Strela je ubila junico in brejo

kravo in tako povzročila za prek 600 starih tisoč dinarjev škode. Kuhar Janez je imel kravo zavarovano, Pe-

ter pa ne! Naj zapišemo, da bi kmetovalci morali svoje imetje bolje zavarovati.

— an

Vloma

V noči od 15. na 16. avgust je bilo vlomljeno v restavracijo Triglav na Jesenicah. Neznani storilec, ki je vlomil skozi okno, je odnesel 39 škatel različnih cigaret, nekaj piškotov, buteljko vina in dve steklenici vermuta.

V noči na 17. avgust je bilo vlomljeno v pritočno skladišče gradbenega podjetja Projekt, gradbišče Senčur. Skladišče je nasproti smetiščne jame v Senčurju. Neznani storilec je odtrgal

ključavnico na vratih in po dosežanji ugotovitvah odnesel vrtni stroj in razno orodje.

Samomor

Včeraj ob 10.45 je v svojem stanovanju na Smedniški ulici v Kranju naredil samomor 63-letni upokojenec Janez Zupanc. Vzroki samomora še niso znani.

— jk

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminula naša sodelavka

Marinka Štular

Ohranimo jo v lepem spominu!

Tovarniški aktiv ZMS
Sindikalna organizacija
kombinata PLANIKA Kranj

Vsem članom delovne skupnosti, prijateljem, znancem sporočamo, da nas je nepričakovano zapustil

Ivan Založnik

avtomehanik obrata OTM

Pogreb bo v sredo, 19. 8. 1970, ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Kokri.

Gozdno gospodarstvo Kranj
obrat transporta in mehanizacije

Nesreče v zadnjih dneh

ZANESLO JU JE S CESTE

V soboto, 15. avgusta, se je na cesti III. reda Cerklje-Vodice pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Janeza Obermajerja je zaradi neprimerne hitrosti na ovinku zaneslo s ceste. Avtomobil se je prevrnil na streho. Tlesnih poškodb ni bilo, materialna škoda znaša 9000 dinarjev.

V nedeljo, 16. avgusta, se je na cesti II. reda Zeleznički-Zali log v vasi Podsuša pripetila prometna nezgoda zaradi neprimerne hitrosti. Mopedista Franca Vrhunca je zaneslo s ceste in je padel na levem ovinku. Pri tem se je hudo ranil po glavi in so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

PREHITEVALA JE KOLONO

V nedeljo zvečer je voznica osebnega avtomobila Močnik Majda iz Trzina vozila proti Lahovčam in je prehitela kolono v trenutku, ko ji je nasproti pripeljal osebni avtomobil, ki ga je vozil Jože Oman iz Pirana. Voznica je z levim delom vozila zadel v prvi blatnik Omanovega avtomobila. Pri tem se je njen avtomobil prevrnil na bok in obstal na kolesih. Sopotnica Močnikove, Marija Dimc se je lažje ranila in so jo prepeljali na ljubljansko polikliniko.

NEZGODA ZARADI NEPRIMERNE HITROSTI

V nedeljo, 16. avgusta, zvečer se je v Seničnem pri Trziču na cesti III. reda, pripetila prometna nezgoda. Voznik motornega kolesa Svab Janez iz Seničnega je vozil iz Trziča proti Seničnem pravilno po desni strani. V Seničnem mu je nasproti pripeljal voznik osebnega avtomobila Herak Stojan iz Bistrice pri Trziču. Zaradi neprimerne hitrosti ga je na ovinku vrglo čez cesto. Trčenje je bilo neizogibno. Avtomobil je zletel 3 metre pod cesto. Voznik motornega kolesa Svab je bil lažje ranjen. Materialna škoda na obeh vozilih znaša 500 dinarjev.

HUDA PROMETNA NESREČA NA JEZERSKEM

V nedeljo, 16. avgusta, se je na cesti II. reda na Zgornjem Jezerskem pripetila huda prometna nesreča. Ena oseba je podlegla na kraju nesreče, ena je umrla v bolnišnici, dve pa sta lažje ranjeni. Materialna škoda znaša 5000 dinarjev.

Voznik osebnega avtomobila Mirko Pestotnik z Zgornje Kokre je vozil iz Zgornjega Jezerskega proti Jezerskem. Na levem nepreglednem ovinku je iz neznanega vzroka zapeljal s ceste in se tri metre od cestišča zaletel v smreke. Na kraju nesreče je ranam podlegel sopotnik Ivan Založnik iz Spodnje Kokre. Hudo ranjena sopotnica Štular Marinka je umrla še isti dan v bolnišnici. Lažje ranjena sta bila voznik Mirko Pestotnik in sopotnik Založnik Jože iz Spodnje Kokre.

ZBIL JE OTROKA

V soboto, 15. avgusta, je voznik osebnega avtomobila Jančič Adolf iz Harta v Avstriji vozil z neprimerno hitrostjo po cesti I/IIa iz Kranjske gore proti Ratečam. V Ratečah mu je z desne strani pritekel čez cesto otrok Gorazd Maršič iz Rateč. Voznik je otroka zadel s prednjim delom vozila in ga zbil po cesti. Maršič je bil hudo ranjen in so ga odpeljali v jeseniško bolnišnico.

NEPRAVILNO PREHITEVANJE

V soboto, 15. avgusta, se je na Spodnji Bell, na cesti IV. reda Spodnja Bela - Kranj pripetila prometna nesreča zaradi nepravilnega prehitavanja. Verderber Alojzij iz Zabnice se je s kolesom peljal iz Spodnje Bele proti Bobovku. Prehitaval ga je neznan voznik, takoj za tem pa še Bajt Frančiška iz Letenc, ki se je peljala s kolesom s pomožnim motorjem. Ko je prehitela Verderberja, je zapeljala preveč v levo in je padla po cestišču. Pri tem se je hudo ranila. Materialna škoda znaša 200 dinarjev.

Mladinsko prvenstvo SRS v plavanju

Prvi dan
le Mandeljčeva

Ljubljana — Na letnem bazenu na Koleciji se je v ponedeljek pričelo slovensko prvenstvo v plavanju za mlajše mladince in mladinke. Ker imajo pravico štarta letniki 1954—55, nastopa le okrog 50 tekmovalcev — Ljubljana, Ilirija, Koper, Triglav, Fužinar, Celulozar, Neptun, Bled ter Nova Gorica.

Prvi dan tekmovanja je

Kranjčanka Mandeljčeva osvojila republiški naslov na 200 m mešano s časom 2:57,0 ter bila druga na 100 m delfin, medtem ko je njena klubska kolegica Kraljič zasedla tretje mesto na 100 m hrbtno.

Vrstni red ekip po prvem dnevu: 1. Ljubljana 8.453... 4. Triglav 3.599... 9. Bled 1.198 točk itd.

— dh

Atletika

Udovč zmagal v Celovcu

Maloštevilno zastopstvo kranjskega Triglava, ki je sodelovalo na mednarodnem atletskem tekmovanju »Memorial Richarda Sturma« v Celovcu, je doseglo lepe uvrstitve in nekaj dobrih rezultatov. Skakalec Slavko Udovč je dokazal, da zna dobro skočiti, saj je v Celovcu zmagal pri skoku v daljavo s 723 cm. Ta rezultat je le za 7 cm slabši od njegovega naj-

boljšega dosežka. Prvo mesto je osvojil tudi Iztok Kavčič med mladinci na 1000 m, rezultat 2:33, pa je le za 7 desetink sekunde slabši od gorenjskega rekorda. Pri skoku v višino, spominski disciplini mitinga, je bil Dušan Prezelj četrti z rezultatom 185 cm. V teku na 1 miljo je nastopil Drago Zumer, ki je zasedel šesto mesto (4:31,6).

M. Kuralt

V nedeljo

štartajo rokometišči

Na sestanku liga odbora ljubljanske conske rokometne lige so sklenili, da bosta v novi sezoni vodila vse prvenstvene tekme po dva sodnika. Moški bodo štartali že v nedeljo, 23. avgusta, ženske ekipe pa 6. septembra.

Prekinjeno tekmo Križe: Duplje so dokončno registrirali s 5:0 w. o. v korist Dupelj, igrišče v Križah pa so zaprli za eno tekmo. Znano je, da je bila omenjena tekma v juniju zaradi vsesplošnega pretepa prekinjena

deset minut pred koncem tekme.

V moški ligi bo v novi sezoni nastopalo dvanajst ekip, ki so pri žrebu dobile naslednje številke: 1. Sevnica, 2. Veterani, 3. Kranj, 4. Kamnik, 5. Olimpija, 6. Križe, 7. Zagorje, 8. Medvode, 9. Hrastnik, 10. Mokerc, 11. Duplje, 12. Krmelj.

Ženske ekipe pa imajo naslednje številke: 1. Slovan B, 2. Sava, 3. Kranj, 4. Kamnik, 5. Olimpija B, 6. Borec, 7. Steklar B, 8. Smartno, 9. Šišir, 10. Alples. J. Kuhar

Poletno prvenstvo SRS v slalomu

Blaž Jakopič najhitrejši

SK Radovljica je bil na plazu pod Prisojnikom organizator četrtega poletnega prvenstva SRS v slalomu. Pravico štarta so imeli le tekmovalci od I. do III. razreda, toda kljub temu je nastopilo nad 80 tekmovalcev.

Naslov republiškega prvaka pri članih je osvojil naš najboljši alpski smučar Jeseničan Blaž Jakopič. Najuspešnejša pri članicah je bila Milenka Pirnat (Maribor), pri starejših mladincih je zmagal Radovljčan Ravnikar, pri starejših mladinkah pa Mariborčanka Zuraževa. Pri mlajših mladincih in mladinkah pa sta se to pot izkazala Gorišek (Radovljica) ter Pirnat (Novinar).

Vrstni red: člani: 1. Jakopič (Jes.), 2. Gazvoda, 3. Javnik (oba Branik); članice: 1. Pirnat (Branik), 2. Magušar (Olimpija), 3. M. Bem (Rad.); st. mladinci: 1. Ravnikar (Rad.), 2. Kerševan (Nov.), 3. Seško (Branik); st. mladinke: 1. Zuraž (Branik), 2. Matvoz (Fužinar), 3. Krušič (Jes.); ml. mladinci: 1. Gorišek (Rad.), 2. Vovko (Jes.), 3. Polajnar (Tržič); ml. mladinke: 1. Pirnat (Novinar), 2. Jocif (Triglav), 3. Podgoršek (Olimpija).

-dh

Po atletskem prvenstvu SRS za mlajše mladince
Dva naslova za Gorenjce

V Velenju je bilo v nedeljo končano dvodnevno tekmovanje mlajših mladincev in mladink za prvenstvo Slovenije v atletiki. Prvenstva se je udeležilo tudi 16 tekmovalcev s področja Gorenjske — 12 Triglavov in 4 predstavniki Jesenic.

Mladi jeseniški kolektiv je uspešno zaključil tekmovanje. Njihova bera zajema eno prvo in dve drugi mesti. Dve medalji je osvojil Franc Tajnikar, nadarjeni tekač na srednje in dolge proge. Potem ko je v soboto zasedel drugo mesto v teku na 3000 m, je bil v nedeljo presenetljivo zmagovalec preizkušnje na 1500 m z zaprekami. Da je Tajnikar s to zmago zares presenetil, potrjuje dejstvo, da je prvič nastopil na tej progi (!). Srebro je osvojil tudi Srečko Trpin v hoji na 10 km. Vsekakor lep uspeh.

Kranjčani so se prav tako vrnili iz Velenja z enim naslovom. V nasprotju od jeseniškega je bil ta povsem pričakovan. Mladinska reprezentantka Metka Papler je zmagala v metu diska zelo zanesljivo, čeprav je precej zaostajala za svojim letošnjim najboljšim dosežkom. Povedati pa je treba, da je bil krog za disk vse prej kot dober.

Sicer pa je odšlo v Kranj šest medalj. Poleg prvega mesta v disku je bila Paplerjeva druga v suvanju krogle. Prav tako srebrno medaljo je osvojila Helena Mišičević v metu diska. Ta tekmovalka je bila tretja v suvanju krogle. Ostali dve medalji, tudi bronzasti, si je priborila Nada

Plavanje

Ljubljana
pred
Triglavom

V Trbovljah je bilo pred dnevi končano slovensko prvenstvo v plavanju za starejše pionirje in pionirke. Kranjski Triglav je tokrat osvojil drugo mesto za ekipo Ljubljane. Bled in Jesenice pa sta se uvrstila na predzadnje oziroma zadnje mesto. Na prvenstvu se je najbolj izkazala Kranjčanka Rebeka Porenta, saj je osvojila štiri prva mesta in dve drugi.

Vrstni red drugega in tretjega dne: pionirji — 4 × 200 m prosto: 1. Ljubljana... 3. Triglav, 200 m mešano: 1. Lednik (Neptun) 2. Slavec (Triglav), 800 m prosto: 1. Kramberger (Koper)... 3. Troha (Triglav); pionirke — 100 m delfin, 200 m prosto: in 200 m hrbtno: 1. Porenta (Triglav), 100 m prsno in 200 m prsno: 1. Panjtar (Triglav) 4 × 100 m prosto: 1. Ljubljana... 3. Triglav, 100 m progto: 1. Rus (Ljubljana), 2. Porenta (Triglav), 4 × 100 m mešano: 1. Ljubljana, 2. Triglav. -dh

Kavčič za tretji mesti v teku na 80 m z ovirami in v skoku v daljavo. Torej — še eno nasprotje od Jeseničanov. Za Kranj so vsa odličja osvojila dekleta!

Ostali predstavniki Triglava tokrat niso imeli športne sreče. Dva kandidata za medalje Marjan Peneš in Tone Vegnuti sta ostala praznih rok. Še najbolj nesrečen je bil Peneš, ki je moral 20 metrov po startu teka na 100 m, ko je bil v vodstvu, zaradi poškodbe mišice odstopiti, povrh vsega pa bo moral preostali del sezone počivati. Bron se je za las izmuznil pionirju Darku Prezljju v troskoku, kjer je zasedel četrto mesto.

NEKAJ REZULTATOV — mlajši mladinci — 3000 m: 2. Tajnikar (J) 9:17,2, 1500 m zapreke: 1. Tajnikar (J) 4:59,3, hoja 10 km: 2. Trpin (J) 55:31,0 (nov gorenjski rekord za vse kategorije), 1000 m: 4. Vegnuti 2:45,0, 9. Pesko (oba Tr) 2:55,2, troskok: 4. Prezelj (Tr) 11,74, višina: 5. Prezelj 160, kroglja: 7. Rot 10,04, disk: 9. Rot 28,98;

mlajše mladinke — 60 m pf.: Kavčič 8,4, Rudolf 8,7, Brce (vse Tr) 9,4, 100 m pf.: Rudolf (Tr) 14,1; višina: 8. Papler (Tr) 130, daljina: 3. N. Kavčič (Tr) 4,70, kroglja: 2. Papler 10,62, 3. Mišičević 9,67, 5. Kurnik (vse Tr) 8,38, disk: 1. Papler 35,69, 2. Mišičević (oba Tr) 30,86, 80 m ovire: 3. N. Kavčič 13,6, Brce 14,9, Bremec 15,9, 4 × 60 m: 5. Triglav 33,1.

M. Kuralt

Zmaga in poraz Borca

V soboto so se srečali v Kranju športniki Iskre in Nove Gorice in domačega Borca v kegljanju in balinanju. Med kegljači je bila najboljša ekipa Borca, ki je zmagala s 3141:2949 podrtih

kegljev. Najboljši posameznik pa je bil Milan Bernik (Borec) s 445 keglji.

V balinanju pa je bil rezultat 13:9 v korist Iskre. Povratno srečanje bo oktobra v Novi Gorici. F. Stagar

V petek in soboto

V Kranju najboljši
slovenski atleti
in atletinje

Atletski stadion v Kranju bo ob koncu tega tedna ponovno prizorišče kvalitetne športne prireditve. Tokrat bo v organizaciji AK Triglav potekalo posamično prvenstvo Slovenije za člane in članice. Na tej najbolj kvalitetni vsakoletni atletski prireditvi republiškega merila bodo nastopili vsi, ki trenutno največ pomenijo v slovenski atletiki. Še prav posebno zanimive bodo discipline, v katerih bodo gledalci lahko spremljali borbe slovenskih reprezentantov in državnih rekorderjev. Kot posebna zanimivost pa

bo — tokrat prvič v Kranju — hoja na 20 km. Tekmovalci v hoji bodo imeli start v soboto dopoldne pred vhodom v športni park, nakar jih bo vodila pot na Primskovo, proti senčurju, mimo letališča Brnik proti vasi Brnik, kjer bo obrat, nakar bodo krenili po isti poti nazaj proti Kranju. Cilj bo na stadionu. Gorenjski, slovenski in jugoslovanski rekord v tej disciplini je star že 8 let in je v lasti takratnega člana Jesenic Ožbija Vištra (dosegel ga je 10. 6. 1962 v Ljubljani).

M. Kuralt

Turnir »Treh meja«

Občinska zveza za telesno kulturo in nogometni klub Jesenice bosta letos organizirala tradicionalni nogometni turnir »Treh meja«. Na turnirju bosta sodelovali italijanski ekipi iz Trbiža in Bele peči, ena iz Beljaka in domačini.

Prvi dve tekmi bosta 20. avgusta s pričetkom ob 15.30 oz. ob 17.30, zmagovalca oziroma poraženca iz teh dveh tekem pa se bodo pomerili 27. avgusta s pričetkom ob isti uri.

Z. F.

Cprav se turistična sezona nagiblje h kraju, je promet na gorenjski cesti še vedno precej gost. Da zastoji na cesti v glavni sezoni včasih le niso bili preveliki, pa je nedvomno pripomogla tudi obnovljena cesta od Lesc do Zirovnice. — Foto: F. Perdan

Utopitev v jeseniškem kopališču

V nedeljo, 16. avgusta, je na kopališču na Jesenicah utonil Kos Osija, rojen v Bosanski Gradski z Jesenic, Razgledna 12. Kos je prišel v nedeljo z ženo in prijateljem na kopališče ob 13. uri. Nato je v bližnjem bifeju

nekaj popil. Bil je nekoliko vinjen, ko je odšel iz družbe in skočil v dva metra globoko vodo. Tako, po nekaj metrih plavanja, je potonil. Ko so ga čez nekaj minut potegnili iz vode, je bil že mrtev. — lb

Cipkarski dan v Železnikih

8. cipkarski dan, ki so ga minulo nedeljo praznovali v Železnikih, je dokazal, da imajo klekljane čipke še veliko občudovalcev. Posebne pozornosti je bila deležna razstava 90 najboljših izdelkov domačih čipkaric, saj so že v nekaj urah prodali večino prikazanih čipk. Razstavljena dela so ocenjevali in prisodili prvo mesto Ani Lotrič.

Osrednji dogodek dneva je bilo tekmovanje najboljših čipkaric iz Vrhnike, Zirov, Gorenje vasi in Železnikov, ki

so se pomerile v tem, katera bo najhitreje in najlepše izdelala metulja iz čipk. Ze petič po vrsti je zmagala domačinka Marica Smid. Izven konkurence se je tekmovanja udeležil tudi 73-letni Luka Lotrič.

V nedeljo so krajevnim muzejskim zbirkam v Plavčevi hiši dodali še zanimivo stalno razstavo o zgodovini čipkarstva v Železnikih, ki je nekdanj pomenilo prebivalcem pomemben dodatni vir služka. Sedaj se z izdelovanjem čipk v tem ukvarja še okoli sto žena. M. B.

20 let samoupravljanja v Verigi

V tovarni Verig v Lescah je bila v soboto dopoldne slavnostna seja delavskega sveta, na kateri so proslavili 20. obletnico delavskega samoupravljanja v tem podjetju. Prvi delavski svet je bil namreč v Verigi izvoljen 13. avgusta 1950.

Na sobotni slavnostni seji je o pomenu in razvoju samoupravljanja v tovarni spregovoril izvoljeni delegat za kongres samoupravljalcev v Sarajevu Jože Meršol, o razvoju podjetja v 20 letih pa direktor Verige inž. Gole Vinko. Na seji so potem 36 delavcem, ki so dlje časa sodelovali v samoupravnih organih, podelili priznanja. Prvemu predsedniku delavskega sveta Francu Zeletu in prvemu predsedniku upravnega odbora Pavlu Magdiču pa so izročili praktična darila.

Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki občinske skupščine in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Po slavnostni seji pa je bilo v Završnici tovariško srečanje članov kolektiva in njihovih svojcev. A. Z.

Žrebanje GKB na Jesenicah

V poslovni enoti Gorenjske kreditne banke na Jesenicah bo danes (sreda) ob 14. uri veliko nagradno žrebanje za vlagatelje vezanih hranilnih vlog in deviznih računov. Izžrebali bodo sto lepih nagrad, prva nagrada pa je osebni avto zastava 750. — Reševalce nagradne križanke GKB, ki je bila objavljena v našem

časniku 1. avgusta, pa obveščamo, da smo prejeli kar lepo število rešitev. Deset pravih reševalcev bomo skupaj s posebno komisijo Gorenjske kreditne banke izžrebali pred žrebanjem vlagateljev vezanih hranilnih vlog in deviznih računov. Izida obeh žrebanj bomo objavili v sobotni številki Glasa. A. Z.

Tudi na Bledu izvolili lepotic

Na sobotni turistični prireditvi v dvorani Kazine Park hotela na Bledu so zvečer ob letošnji poplavi različnih lepotic v naši državi izvolili še eno: lepotic Bleda za 1970. Ta zveneči naslov je tokrat prejela skupaj z veliko torto

Park in Golf hotela sedemnajstletna Ansa Lampret, učenka trgovske šole iz Ljubljane. Prireditve, na kateri res ni manjkalo ženske lepote, si je ogledalo prek tisoč domačih in tujih gostov.

Sodeloval je tudi ansambel Francija Puharja s pevko Sonjo Gaberšček. Celotno prireditev je vodil znanec z beograjske televizije Mića Orlović.

Tovrstna blejska turistična prireditve je tradicionalna. Letos jo je organiziral zavod za pospeševanje turizma Bled, za prihodnje leto pa napovedujejo, da jo bo Park hotel oziroma poslovna enota podjetja Ljubljana transport,

Rekord na Ljubelju

V preteklih dneh je bil na mejnem prehodu na Ljubelju verjetno letos največji promet. V soboto je prešlo mejo 135 tisoč tujih turistov, domačih pa 12.500, pri čemer je močno prevladoval izstop. Naslednji dan je bil pri približno 80.000 preho-

dih vstop v našo državo precej močnejši, večji pa je bil tudi prehod jugoslovanskih potnikov (18.800). Kljub poslabšanju vremena je tudi v ponedeljek naša obmejna služba žigosala nad 40 tisoč potnih listov, največ tujih. — ok

Ovčarski bal na Jezerskem

V nedeljo, 16. avgusta, je turistično društvo Jezersko priredilo ovčarski bal, ki je bil že enajsti po vrsti, in je torej že postal tradicionalna prireditve. Prireditelji so poskrbeli za bogat spored: Nastopili sta otroška folklorna skupina z Jezerskega in

skupina narodnih gorenjskih plesov iz Preddvora. Prikazali so seveda tudi planšarske običaje, striženje ovac in predelavo volne, gostom pa je bila na voljo planšarska specialiteta »masunjek«. Za hitre pete so igrali Viški fantje.

Rekordna sobota in nedelja

Včeraj dopoldne smo izvedeli, da je Gorenjski sejem že videlo 145.000 ljudi. Samo v soboto in nedeljo pa je bilo na sejmu 60.000 ljudi, kar je vsekakor rekord. Se-

jemski promet pa je že dosegel 42 milijonov novih dinarjev. Kupci se najbolj zanimajo za kmetijske stroje, avtomobile, konfekcijo in tehnično blago. — jk